

Rapport

FORVENTNINGSUNDERSØKELSEN FOR NORGES BANK 4. KVARTAL 2021

Undersøkelse blant økonomieksperter, parter i arbeidslivet,
næringslivsledere og husholdninger

18. november 2021

Forord

På oppdrag fra Norges Bank utfører Ipsos kvartalsvise forventningsundersøkelser i Norge om inflasjons-, lønns-, valutakurs- og renteutviklingen blant økonomer i finansnæringen og akademia, partene i arbeidslivet, næringslivsledere og husholdninger. Bakgrunnen for undersøkelsen er at Norges Bank retter pengepolitikken inn mot et mål om lav og stabil inflasjon. Forventninger til den fremtidige prisutviklingen kan i seg selv spille en rolle for den faktiske prisutviklingen. En regelmessig spørreundersøkelse kan bidra til større innsikt i disse spørsmålene.

Det er gjennomført undersøkelser blant fire målgrupper. Nettundersøkelser er utført blant (1) økonomer innenfor finansnæringen og akademia, (2) representanter for partene i sentrale arbeidslivsorganisasjoner og (3) ledere i næringslivet. Det er gjennomført telefonintervju med (4) et tilfeldig utvalg av privatpersoner fra norske husholdninger.

Forventningsundersøkelsen gjennomføres kvartalsvis og ble første gang utført i februar 2002. Ipsos har gjennomført undersøkelsen fra og med 3. kvartal 2020. Rapporten er skrevet av Daniel Hernes, Britt Kristine Ludvigsen og Linn Sørensen Holst. Undersøkelsen er tidligere gjennomført av Epinion, Opinion og TNS Gallup.

Ansvarlig prosjektleder i Ipsos er:

Linn Sørensen Holst
Head of Public Affairs
Tlf. +47 975 94 285
e-post: Linn.Holst@ipsos.com

Innholdsfortegnelse

Forord	2
Innholdsfortegnelse	3
Sammendrag.....	4
Kort, overordnet sammendrag	4
Kort sammendrag av enkeltresultater for økonomiekspertene	4
Kort sammendrag av enkeltresultater for partene i arbeidslivet	5
Kort sammendrag av enkeltresultater for næringslivslederne	5
Kort sammendrag av enkeltresultater for husholdningene	7
Om undersøkelsen	8
Spørreskjema.....	9
Tabeller og grafer	11
RESULTATER ØKONOMIEKSPERTENE.....	12
RESULTATER PARTENE I ARBEIDSLIVET.....	21
RESULTATER NÆRINGSLIVSLEDERNE	28
RESULTATER HUSHOLDNINGENE	42
Tekniske kommentarer – Økonomene og partene i arbeidslivet	53
Tekniske kommentarer – Næringslivslederne.....	54
Tekniske kommentarer – Husholdningene.....	55

Sammendrag

Kort, overordnet sammendrag

Prisvekst

Økonomene forventer en prisstigning på varer og tjenester på 2,8 prosent om 12 måneder, opp 0,5 prosentpoeng fra forrige kvartal. Partene i arbeidslivet forventer en prisstigning på 3,1 prosent, opp 0,5 prosentpoeng fra forrige kvartal. Næringslivslederne forventer en prisstigning på varer og tjenester om 12 måneder på 3,9 prosent, en økning på 0,3 prosentpoeng fra forrige kvartal. Husholdningene forventer en prisstigning på 3,0 prosent de neste 12 månedene, opp 0,7 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Årslønnsvekst

Økonomieksperternes forventninger til gjennomsnittlig årslønnsvekst i inneværende år er 3,2 prosent, en økning på 0,4 prosentpoeng fra forrige kvartal. Partene i arbeidslivet forventer en årslønnsvekst på 3,1 prosent, en økning på 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Næringslivslederne forventer en årslønnsvekst i egen bedrift på 3,3 prosent for inneværende år, opp 0,2 prosentpoeng fra forrige kvartal. Husholdningene forventer en lønns- og pensjonsutvikling på 2,3 prosent de neste 12 månedene, en økning på 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Lønnsomhet

37,4 prosent av næringslivslederne forventer en bedret lønnsomhet i egen bedrift de neste 12 månedene, opp 0,2 prosentpoeng fra forrige kvartal. Næringslivslederne som forventer en uendret lønnsomhet de neste 12 månedene tilsvarende 37,1 prosent, ned 3,0 prosentpoeng sammenlignet med forrige kvartal. 21,8 prosent forventer at lønnsomheten vil bli svekket, opp 2,5 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Kort sammendrag av enkeltresultater for økonomieksperterne

Prisvekst

Økonomieksperterne forventer en prisstigning på 2,8 prosent på varer og tjenester om 12 måneder, opp 0,5 prosentpoeng fra forrige kvartal. Forventet årlig prisstigning om 2 år er 2,5 prosent. Dette tilsvarende en økning på 0,2 prosentpoeng fra forrige kvartal. Økonomenes forventning til årlig prisstigning om 5 år er 2,2 prosent, opp 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Årslønnsvekst

Økonomieksperternes forventninger til gjennomsnittlig årslønnsvekst innværende år er 3,2 prosent, en økning på 0,4 prosentpoeng fra forrige kvartal. De forventer en gjennomsnittlig årslønnsvekst på 3,4 prosent for neste år, en økning på 0,4 prosentpoeng fra forrige kvartal. Gjennomsnittlig årslønnsvekst om 5 år forventes av økonomieksperterne å være 3,0 prosent, opp 0,2 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Kronekurs

Av økonomene er det 33,3 prosent som forventer at den effektive kronekursen vil være styrket om 12 måneder, opp 4,0 prosentpoeng fra forrige kvartal. 42,2 prosent forventer at kronekursen vil være uendret, en nedgang på 9,0 prosentpoeng sammenlignet med forrige kvartal. 22,2 prosent av økonomene forventer at kronekursen er svekket om 12 måneder, opp 5,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. I snitt forventer økonomene en stigning i kronekursen på 0,4 prosent om 12 måneder, ned 0,7 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Kort sammendrag av enkeltresultater for partene i arbeidslivet

Prisvekst

Totalt blant partene i arbeidslivet er det forventet en prisstigning på varer og tjenester om 12 måneder på 3,1 prosent, som er opp 0,5 prosentpoeng fra forrige kvartal. Arbeidsgiverorganisasjonene forventer en prisstigning på 3,0 prosent, som er en økning på 0,3 prosentpoeng fra forrige kvartal. Arbeidstakerorganisasjonene forventer en prisstigning på 3,1 prosent, en økning på 0,6 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Videre forventer partene totalt en årlig prisstigning på 2,7 prosent om 2 år, som er uendret fra forrige kvartal. Arbeidsgiverorganisasjonene forventer en årlig prisstigning på 2,7 prosent om 2 år, en økning på 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Arbeidstakerorganisasjonene forventer en årlig prisstigning på 2,8 prosent om 2 år, en økning på 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Totalt blant partene i arbeidslivet er årlig prisstigning om 5 år forventet å være 2,5 prosent, en nedgang på 0,3 prosentpoeng fra forrige kvartal. Arbeidsgiverorganisasjonene forventer en årlig prisstigning på 2,5 prosent om 5 år, ned 0,3 prosentpoeng. Arbeidstakerorganisasjonene forventer en årlig prisstigning på 2,6 prosent om 5 år, ned 0,2 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Årslønnsvekst

Partene i arbeidslivet forventer en gjennomsnittlig årslønnsvekst i inneværende år på 3,1 prosent, en økning på 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Arbeidsgiverorganisasjonene forventer en årslønnsvekst på 3,0 prosent, opp 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Arbeidstakerorganisasjonene forventer en gjennomsnittlig årslønnsvekst i inneværende år på 3,2 prosent, en økning på 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Partenes forventning til gjennomsnittlig årslønnsvekst for neste år tilsvarer 3,4 prosent, opp 0,3 prosentpoeng fra forrige kvartal. Arbeidsgiverorganisasjonenes forventning til årslønnsvekst for neste år tilsvarer 3,3 prosent, opp 0,3 prosentpoeng fra forrige kvartal. Arbeidstakerorganisasjonenes forventning til årslønnsvekst for neste år er 3,5 prosent, som er opp 0,3 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Totalt blant partene i arbeidslivet forventes en gjennomsnittlig årslønnsvekst på 3,3 prosent om 5 år, opp 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Arbeidsgiverorganisasjonene forventer en årslønnsvekst på 3,4 prosent, en økning på 0,2 prosentpoeng fra forrige kvartal. Arbeidstakerorganisasjonene forventer en gjennomsnittlig årslønnsvekst på 3,2 prosent om 5 år, opp 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Kort sammendrag av enkeltresultater for næringslivslederne

Prisvekst

Næringslivslederne estimerer en prisstigning på varer og tjenester på 3,9 prosent de siste 12 månedene, en økning på 0,5 prosentpoeng fra forrige kvartal. Næringslivslederne forventer en prisstigning på 3,9 prosent om 12 måneder, en økning på 0,3 prosentpoeng fra forrige kvartal. Forventet årlig prisstigning om 2 år er 4,2 prosent, opp 0,4 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Innkjøps- og utsalgspriser

Av næringslivslederne er det 44,4 prosent som forventer at egen bedrifts innkjøpspriser vil øke mer de neste 12 månedene sammenlignet med de siste 12 månedene. Dette tilsvarer en nedgang på 3,2 prosentpoeng fra forrige kvartal. 39,5 prosent forventer at innkjøpsprisene vil øke omtrent like mye, opp 0,2 prosentpoeng. Andelen som forventer at prisene vil øke mindre er 14,7 prosent, 2,7 prosentpoeng opp fra forrige kvartal.

Blant næringslivslederne er det 30,0 prosent som forventer at egen bedrifts utsalgspriser vil øke mer de neste 12 månedene sammenlignet med de siste 12 månedene. Dette tilsvarer en nedgang på 1,6 prosentpoeng fra forrige kvartal. 49,9 prosent forventer at utsalgsprisene vil øke omtrent like mye, ned 0,1 prosentpoeng. Videre forventer 16,3 prosent at prisene vil øke mindre, opp 1,2 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Årslønnsvekst

Næringslivslederne forventer en årslønnsvekst i egen bedrift på 3,3 prosent for inneværende år. Dette er en oppgang på 0,2 prosentpoeng fra forrige kvartal. Deres forventninger til årslønnsveksten i egen bedrift neste år er 3,3 prosent, en oppgang på 0,2 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Lønnsomhet

39,5 prosent av næringslivslederne mener lønnsomheten til egen bedrift har blitt bedre de siste 12 månedene, en nedgang på 3,4 prosentpoeng sammenlignet med forrige kvartal. 31,1 prosent oppgir at lønnsomheten i egen bedrift er uendret de siste 12 månedene, opp 3,0 prosentpoeng fra forrige kvartal. 26,1 prosent oppgir at lønnsomheten i egen bedrift har blitt svekket de siste 12 månedene, opp 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal.

37,4 prosent av næringslivslederne tror at lønnsomheten i egen bedrift vil bedre seg de neste 12 månedene, opp 0,2 prosentpoeng fra forrige kvartal. 37,1 prosent tror lønnsomheten vil være uendret, ned 3,0 prosentpoeng, og 21,8 prosent av næringslivslederne tror at lønnsomheten i egen bedrift vil svekkes de neste 12 månedene, opp 2,5 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Sysselsetting

38,5 prosent av næringslivslederne oppgir at egen bedrift i dag har flere ansatte sammenlignet med 12 måneder tidligere. Dette er en økning på 6,2 prosentpoeng fra forrige kvartal. 44,7 prosent oppgir at de har like mange ansatte i dag som for 12 måneder siden, en nedgang på 0,4 prosentpoeng fra forrige kvartal. 16,0 prosent av næringslivslederne oppgir at egen bedrift i dag har færre ansatte sammenlignet med for 12 måneder siden, ned 5,8 prosentpoeng fra forrige kvartal.

40,2 prosent av næringslivslederne forventer å ha flere ansatte om 12 måneder, uendret fra forrige kvartal. 47,3 prosent forventer å ha like mange ansatte som i dag, opp 5,2 prosentpoeng fra forrige kvartal. 11,2 prosent forventer å ha færre ansatte om 12 måneder sammenlignet med i dag, ned 5,1 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Investeringsbeslutninger

59,2 prosent av næringslivslederne oppgir at behovet for å bytte ut gammel teknologi med ny er en av de tre viktigste faktorene som påvirker egen bedrifts investeringsbeslutninger, en økning på 1,2 prosentpoeng fra forrige kvartal. Deretter følger behovet for å øke produksjonskapasitet (50,5 prosent, ned 0,3 prosentpoeng) og usikkerhet rundt utviklingen i markedet for foretakets produkter (34,3 prosent, ned 2,3 prosentpoeng).

62,4 prosent av næringslivslederne oppgir at det er løpende inntekter som har vært en av de to viktigste kildene for finansiering for bedriftens investeringer de siste 5 årene, opp 2,8 prosentpoeng fra forrige kvartal. 33,5 prosent har svart egenkapital opptjent tidligere år som en av de to viktigste finansieringskildene, ned 0,3 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Kort sammendrag av enkeltresultater for husholdningene

Prisvekst

Andelen av husholdninger som tror prisene på varer og tjenester har steget de siste 12 månedene er 84,6 prosent, en oppgang på 9,5 prosentpoeng fra forrige kvartal. 8,9 prosent av husholdningene tror prisene er omtrent uforandret de siste 12 måneder, ned 5,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. 2,1 prosent tror prisene har blitt lavere de siste 12 måneder, ned 1,4 prosentpoeng fra forrige kvartal. I snitt tror husholdningene at prisene har økt med 3,6 prosent, opp 0,7 prosentpoeng fra forrige kvartal.

80,6 prosent av husholdningene tror prisene på varer og tjenester vil bli høyere i løpet av de neste 12 månedene. Det er en økning på 8,7 prosentpoeng fra forrige kvartal. Videre er det 14,1 prosent som tror prisene vil forbli uendret, ned 4,6 prosentpoeng fra forrige kvartal. 2,8 prosent tror prisene vil bli lavere de neste 12 månedene, ned 0,8 prosentpoeng fra forrige kvartal. Blant husholdningene som tror prisene vil øke er det 45,6 prosent som tror prisene vil stige raskere enn i dag, opp 15,8 prosentpoeng fra forrige kvartal. 41,4 prosentpoeng tror de vil stige i samme takt, ned 12,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. 8,5 prosent tror prisene vil stige saktere, ned 2,2 prosentpoeng fra forrige kvartal.

I snitt tror husholdningene at prisene vil stige med 3,0 prosent de neste 12 månedene. Det tilsvarer en økning på 0,7 prosentpoeng fra forrige kvartal. Over de neste 2-3 årene tror husholdningene at prisene vil stige med 3,9 prosent per år, opp 0,4 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Lønns- og pensjonsutvikling

Husholdningene opplever at deres lønn eller pensjon i snitt har økt med 1,9 prosent i løpet av de siste 12 månedene, ned 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Forventet lønns- og pensjonsutvikling er på 2,3 prosent de neste 12 månedene, opp 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Renteutvikling

Blant husholdningene er det 77,0 prosent som forventer at nivået på innskudds- og lånerenter vil øke de neste 12 måneder, opp 12,5 prosentpoeng fra forrige kvartal. 17,5 prosent tror nivået vil forbli uendret, en nedgang på 9,6 prosentpoeng fra forrige kvartal. 1,3 prosent tror nivået vil falle, ned 1,2 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Om undersøkelsen

På oppdrag fra Norges Bank utfører Ipsos kvartalsvise forventningsundersøkelser i Norge om inflasjons-, lønns-, valutakurs- og renteutviklingen blant økonomer i finansnæringen og akademia, partene i arbeidslivet, næringslivsledere og husholdninger. Bakgrunnen for undersøkelsen er at Norges Bank retter pengepolitikken inn mot et mål om lav og stabil inflasjon. Forventninger til den fremtidige prisutviklingen kan i seg selv spille en rolle for den faktiske prisutviklingen. En regelmessig spørreundersøkelse kan bidra til større innsikt i disse spørsmålene. Denne rapporten med hovedfunnene fra forventningsundersøkelsen blir i sin helhet lagt ut på Ipsos' nettsider (<https://www.ipsos.com/nb-no>). Fra 2009 er undersøkelsen blant næringslivslederne utvidet slik at bedrifter med 20 ansatte eller flere er i målgruppen (mot tidligere 50 ansatte eller flere). I tillegg intervjues nå ca. 500 bedriftsledere mot tidligere 300.

Undersøkelsen ble gjennomført i tidsrommet 25. oktober til 5. november 2021.

Spørreskjema

Til økonomieksperter og partene i arbeidslivet:

- Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 12 måneder, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI)?
- Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 2 år, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI)?
- Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 5 år, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI)?
- Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i inneværende år?
- Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir neste år?
- Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir om 5 år?
- Tror du den effektive kronekursen målt ved konkurransekursindeksen om 12 måneder vil være styrket, uendret eller svekket?
- Hvor mye tror du den vil styrke/svekke seg?

Til næringslivslederne:

- Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester har vært siste 12 måneder, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI)?
- Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 12 måneder, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI)?
- Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 2 år, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI)?
- Forventer du at bedriftens innkjøpspriser vil øke mer, omtrent like mye eller øke mindre de neste 12 månedene som i den siste 12-månedersperioden?
- Forventer du at bedriftens utsalgspriser vil øke mer, omtrent like mye eller øke mindre de neste 12 månedene som i den siste 12-månedersperioden?
- Hva forventer du at årslønnsveksten i din bedrift vil bli i inneværende år?
- Hva forventer du at årslønnsveksten i din bedrift vil bli neste år?
- Har lønnsomheten i din bedrift, målt ved driftsmargin (EBITDA), blitt bedre, vært uendret eller blitt svekket de siste 12 månedene?
- Tror du lønnsomheten i din bedrift, målt ved driftsmargin (EBITDA), vil bli bedre, holde seg uendret eller vil bli svekket de neste 12 månedene?
- Sammenlignet med 12 måneder tidligere, har bedriften i dag flere ansatte, like mange ansatte eller færre ansatte?
- Tror du bedriften om 12 måneder vil ha flere ansatte enn i dag, like mange eller færre ansatte?
- Hva er de 3 viktigste faktorene som påvirker bedriftens investeringsbeslutninger?
- Over de siste 5 årene, hva har vært de viktigste kildene for finansiering for bedriftens investeringer?

Til husholdningene:

- Sammenliknet med for 12 måneder siden, tror du prisene på varer og tjenester, målt ved konsumprisindeksen, er høyere, om lag uforandret eller lavere nå?
- Omtrent hvor mye høyere/lavere, målt i prosent?
- Tror du at prisene på varer og tjenester, målt ved konsumprisindeksen (KPI), i løpet av de neste 12 månedene vil være høyere, uendret eller lavere enn i dag?
- Vil prisene vokse raskere, saktere eller i samme takt som i dag?
- Omtrent hvor mye høyere/lavere, målt i prosent?
- Hvor mye tror du prisene på varer og tjenester, målt ved konsumprisindeksen (KPI), vil stige per år om 2-3 år, målt i prosent?

- Rangert fra 1 til 3, der 1 er høyest, hvilken tre priser la du mest vekt på i svarene du nettopp ga om forventninger til prisendringer fremover?
- Sammenliknet med for 12 måneder siden, hvor mange prosent tror du din lønn eller pensjon har endret seg?
- Omtrent hvor mange prosent tror du din lønn eller pensjon vil endres de neste 12 månedene?
- Tror du nivået på innskudds- og lånerenter vil øke, forbli uendret eller falle de neste 12 månedene?

Tabeller og grafer

(Alle grafene og tabellene er nummerert etter spørsmålsnummer)

Økonomiekspertene

1. Forventet prisstigning om 12 måneder
2. Forventet prisstigning om 2 år
3. Forventet prisstigning om 5 år
4. Forventet årslønnsvekst for inneværende år
5. Forventet årslønnsvekst for neste år
6. Forventet årslønnsvekst om 5 år
7. Forventet utvikling i kronkursen om 12 måneder
8. Gjennomsnittlig forventet endring i kronkursindeksen om 12 måneder

Partene i arbeidslivet

9. Forventet prisstigning om 12 måneder
10. Forventet prisstigning om 2 år
11. Forventet prisstigning om 5 år
12. Forventet årslønnsvekst for inneværende år
13. Forventet årslønnsvekst for neste år
14. Forventet årslønnsvekst om 5 år

Næringslivslederne

15. Oppfatning av generell prisstigning siste 12 måneder
16. Forventet generell prisstigning om 12 måneder
17. Forventet generell prisstigning om 2 år
18. Forventet økning i bedriftens innkjøpspriser neste 12 måneder
19. Forventet økning i bedriftens utsalgspriser neste 12 måneder
20. Forventet vekst i lønnskostnader i egen bedrift i inneværende år
21. Forventet vekst i lønnskostnader i egen bedrift neste år
22. Lønnsomhetsutvikling i egen bedrift siste 12 måneder
23. Lønnsomhetsutvikling i egen bedrift neste 12 måneder
24. Antall ansatte i dag sammenlignet med for 12 måneder siden
25. Antall ansatte om 12 måneder
26. Viktigste faktorer som påvirker bedriftens investeringsbeslutninger
27. Viktigste kilder for finansiering for bedriftens investeringer de 5 siste årene

Husholdningene

26. Oppfatning av prisendring siste 12 måneder
27. Oppfatning av prisendring siste 12 måneder i prosent
28. Forventet prisendring neste 12 måneder
29. Forventet prisendring neste 12 måneder i prosent
30. Forventet stigningsrate neste 12 måneder
31. Forventet stigningsrate neste 12 måneder - Detaljert
32. Forventet årlig prisvekst om 2-3 år
33. Lønns- og pensjonsutvikling siste 12 måneder
34. Forventet lønns- og pensjonsutvikling neste 12 måneder
35. Forventet renteutvikling neste 12 måneder

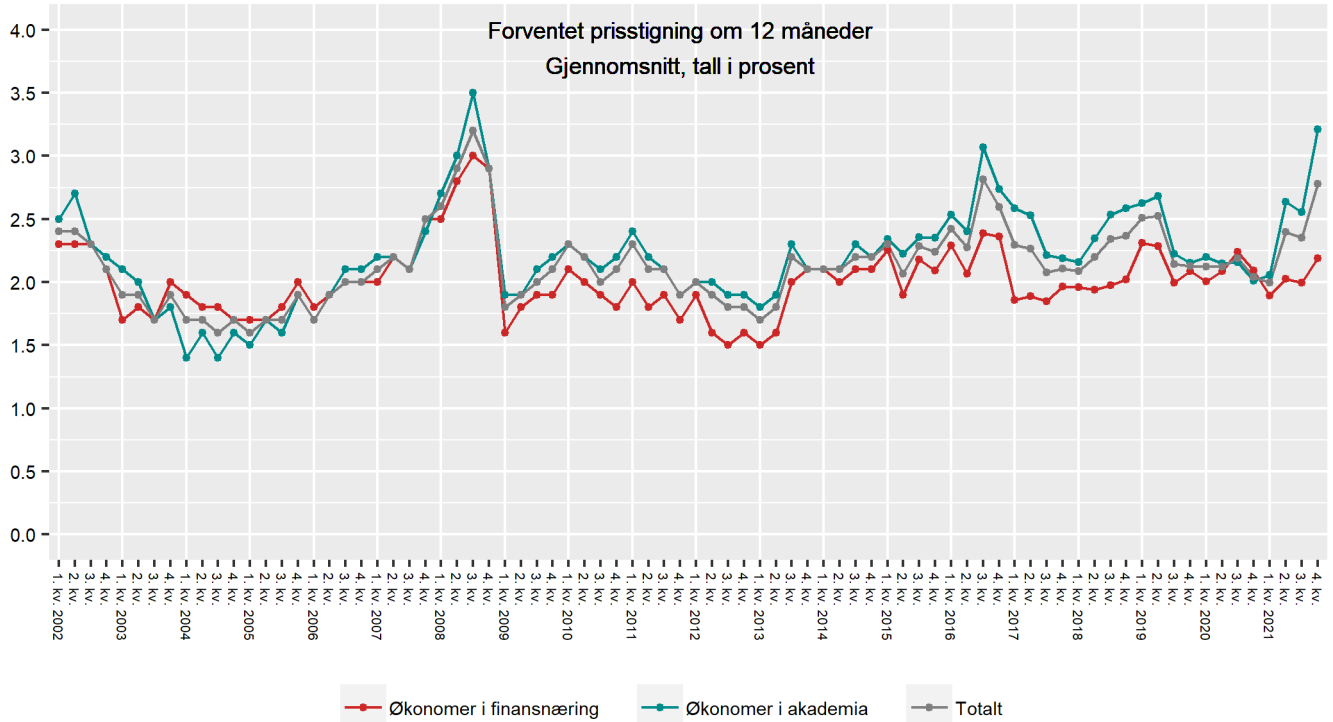
RESULTATER

ØKONOMIEKSPERTENE

Spørsmål 1: ØKONOMIEKSPERTENE

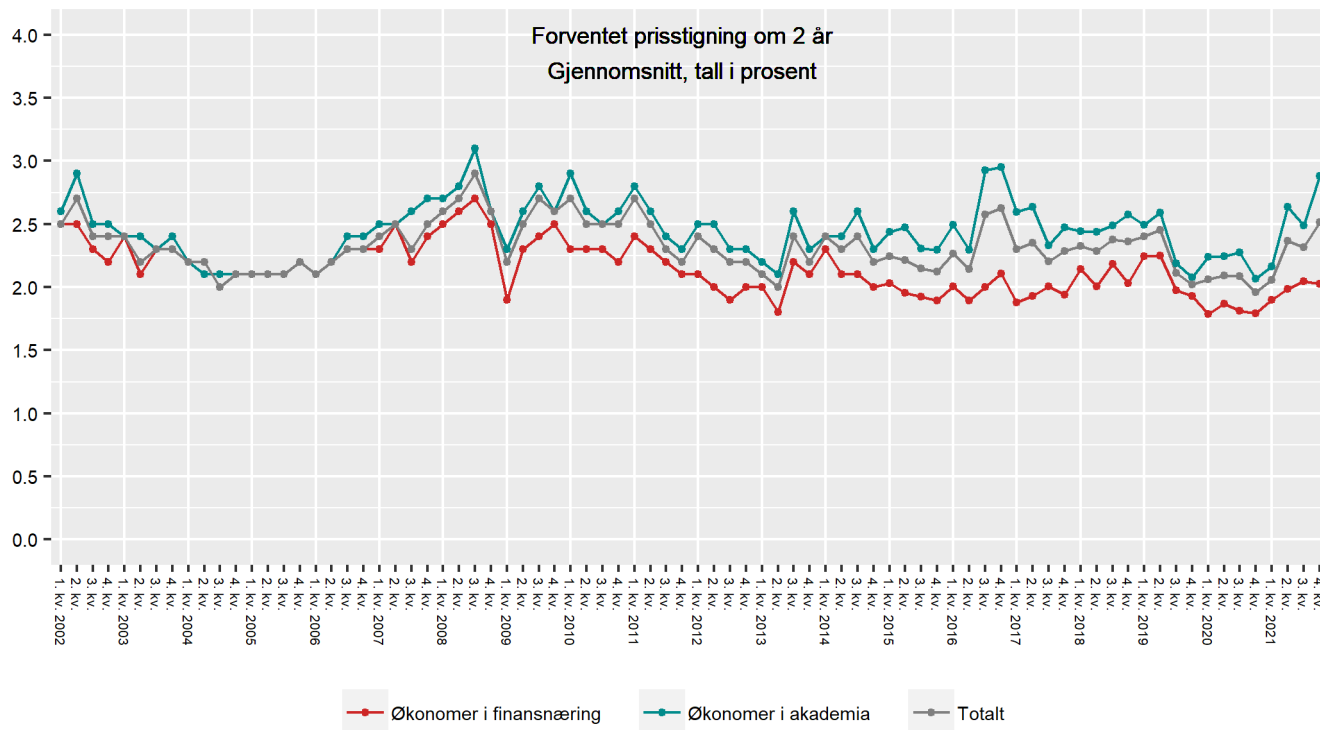
Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 12 måneder, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI)?

		3. kv. 2021	4. kv. 2021	Endring
Økonomer i finansnæring	Gjennomsnittlig verdi	2,0	2,2	+0,2
	Median	2,0	2,0	
	Laveste verdi	-1,0	1,0	
	Høyeste verdi	3,2	4,0	
	Utvalg	15	19	
Økonomer i akademia	Gjennomsnittlig verdi	2,6	3,2	+0,6
	Median	2,5	3,0	
	Laveste verdi	1,3	1,7	
	Høyeste verdi	4,2	6,0	
	Utvalg	26	26	
Totalt økonomer	Gjennomsnittlig verdi	2,3	2,8	+0,5
	Median	2,5	2,9	
	Laveste verdi	-1,0	1,0	
	Høyeste verdi	4,2	6,0	
	Utvalg	41	45	

Spørsmål 2: ØKONOMIEKSPERTENE

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 2 år, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI)?

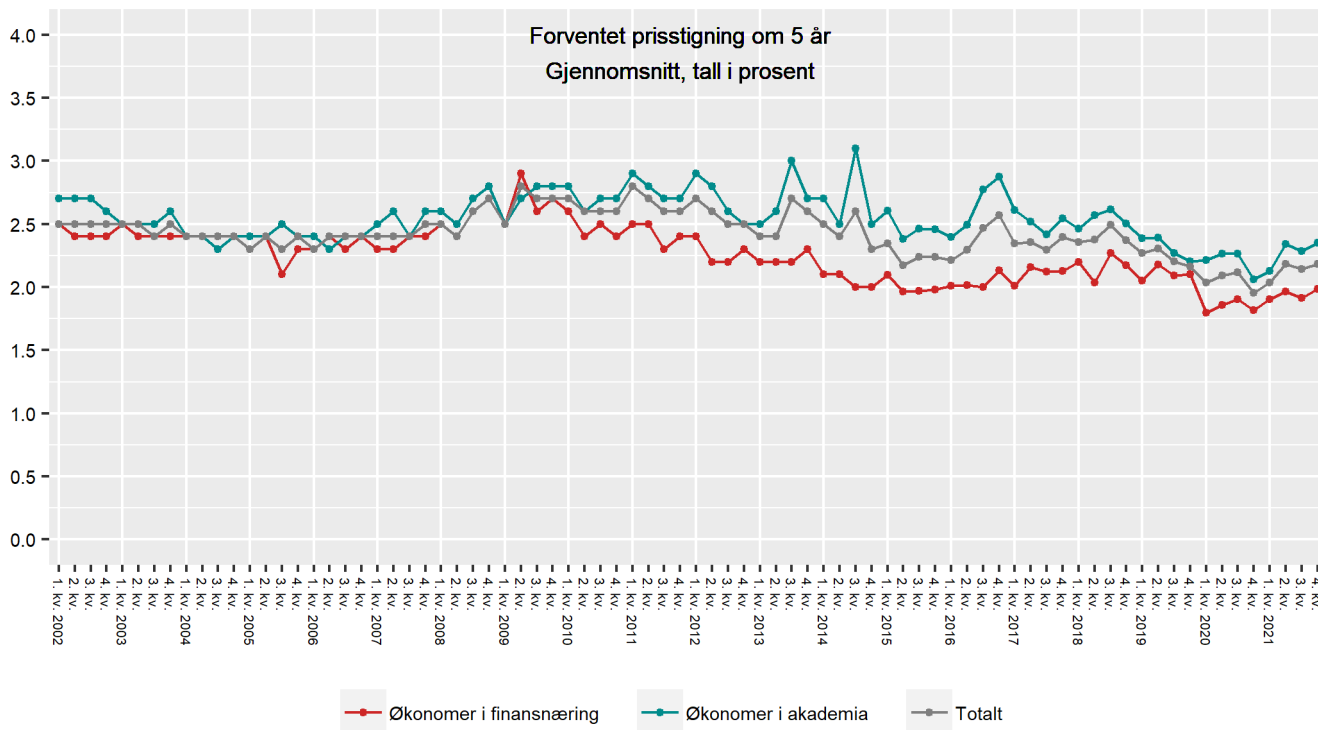
		3. kv. 2021	4. kv. 2021	Endring
Økonomer i finansnæring	Gjennomsnittlig verdi	2,0	2,0	0,0
	Median	2,0	2,0	
	Laveste verdi	1,0	0,0	
	Høyeste verdi	3,0	3,5	
	Utvalg	15	19	
Økonomer i akademia	Gjennomsnittlig verdi	2,5	2,9	+0,4
	Median	2,5	3,0	
	Laveste verdi	1,4	1,5	
	Høyeste verdi	3,9	4,2	
	Utvalg	24	25*	
Totalt økonomer	Gjennomsnittlig verdi	2,3	2,5	+0,2
	Median	2,4	2,3	
	Laveste verdi	1,0	0,0	
	Høyeste verdi	3,9	4,2	
	Utvalg	39	44**	

*n=26. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=1, ekstremverdier n=0.

**n=45. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=1, ekstremverdier n=0.

Spørsmål 3: ØKONOMIEKSPERTENE

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 5 år, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI)?

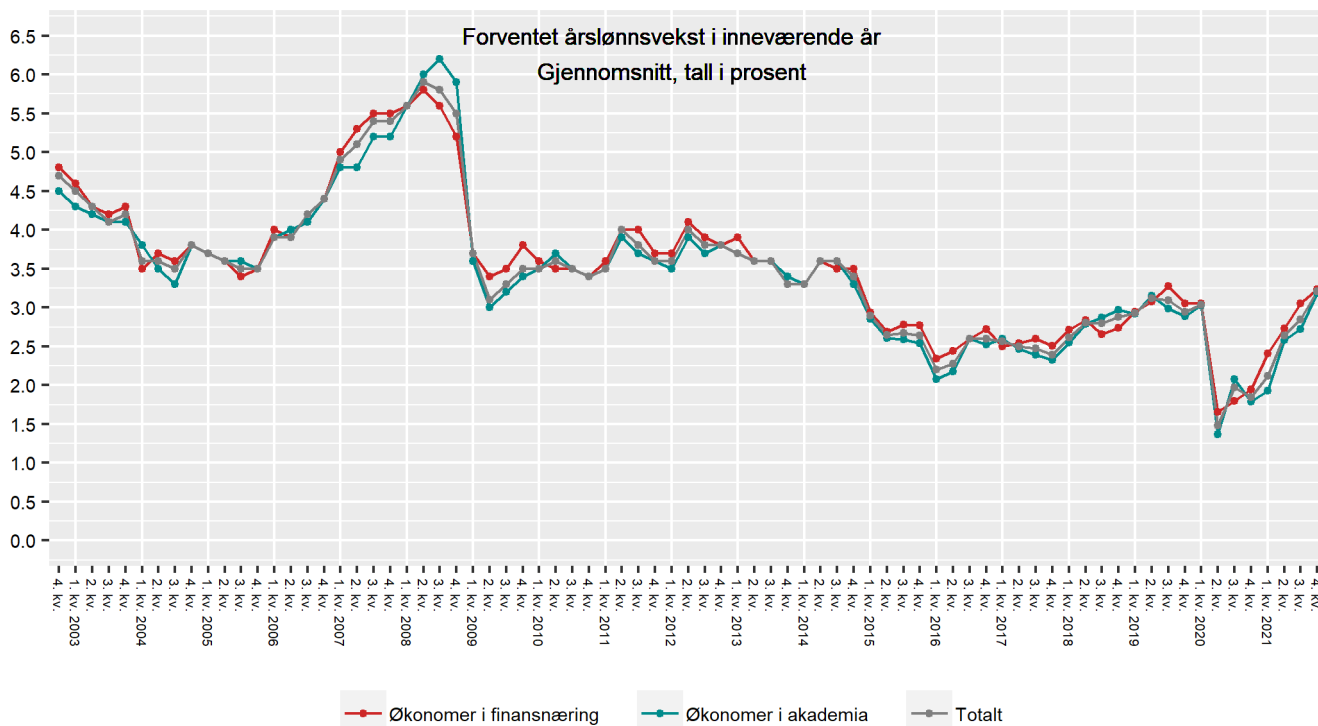
		3. kv. 2021	4. kv. 2021	Endring
Økonomer i finansnæring	Gjennomsnittlig verdi	1,9	2,0	+0,1
	Median	2,0	2,0	
	Laveste verdi	1,0	1,0	
	Høyeste verdi	2,5	2,5	
	Utvalg	15	19	
Økonomer i akademier	Gjennomsnittlig verdi	2,3	2,4	+0,1
	Median	2,1	2,2	
	Laveste verdi	2,0	2,0	
	Høyeste verdi	3,2	3,0	
	Utvalg	24	23*	
Totalt økonomer	Gjennomsnittlig verdi	2,1	2,2	+0,1
	Median	2,0	2,0	
	Laveste verdi	1,0	1,0	
	Høyeste verdi	3,2	3,0	
	Utvalg	39	42**	

*n=26. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=3, ekstremverdier n=0.

**n=45. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=3, ekstremverdier n=0.

Spørsmål 4: ØKONOMIEKSPERTENE

Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i inneværende år?

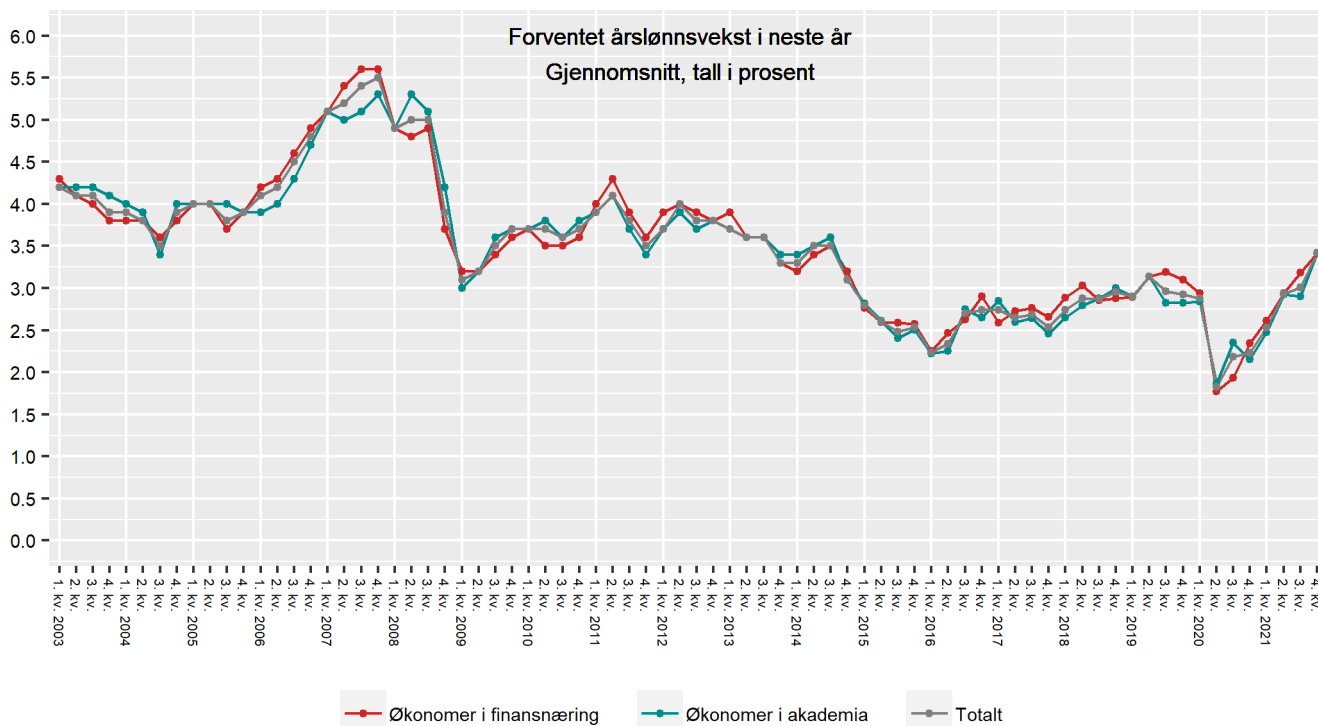

		3. kv. 2021	4. kv. 2021	Endring
Økonomer i finansnæring	Gjennomsnittlig verdi	3,1	3,2	+0,1
	Median	3,0	3,1	
	Laveste verdi	2,5	2,5	
	Høyeste verdi	4,3	4,5	
	Utvalg	15	19	
Økonomer i akademia	Gjennomsnittlig verdi	2,7	3,2	+0,5
	Median	2,8	3,0	
	Laveste verdi	1,5	1,9	
	Høyeste verdi	3,8	4,2	
	Utvalg	25	26	
Totalt økonomer	Gjennomsnittlig verdi	2,8	3,2	+0,4
	Median	2,9	3,1	
	Laveste verdi	1,5	1,9	
	Høyeste verdi	4,3	4,5	
	Utvalg	40	45	

Spørsmål 5: ØKONOMIEKSPERTENE

Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir neste år?

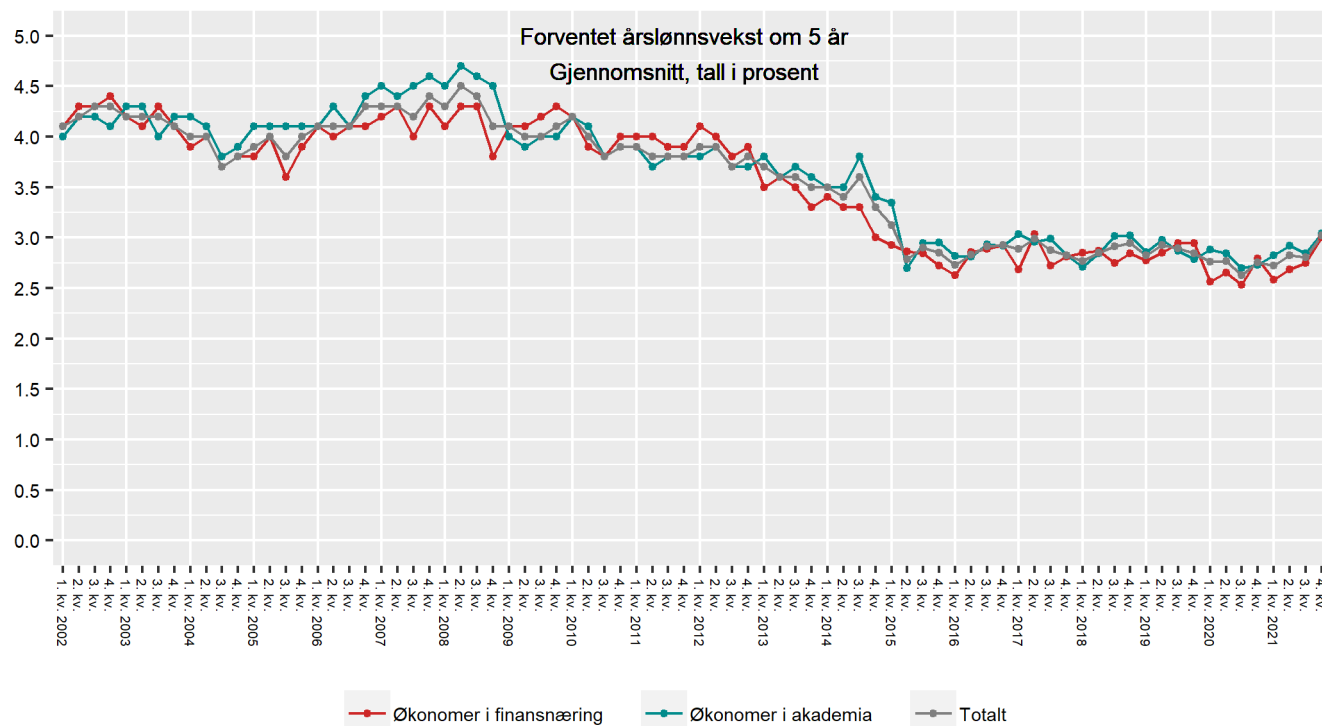
		3. kv. 2021	4. kv. 2021	Endring
Økonomer i finansnæring	Gjennomsnittlig verdi	3,2	3,4	+0,2
	Median	3,0	3,3	
	Laveste verdi	2,5	2,0	
	Høyeste verdi	5,0	5,0	
	Utvalg	15	19	
Økonomer i akademia	Gjennomsnittlig verdi	2,9	3,4	+0,5
	Median	3,0	3,3	
	Laveste verdi	1,0	2,0	
	Høyeste verdi	4,0	5,8	
	Utvalg	25	25*	
Totalt økonomer	Gjennomsnittlig verdi	3,0	3,4	+0,4
	Median	3,0	3,3	
	Laveste verdi	1,0	2,0	
	Høyeste verdi	5,0	5,8	
	Utvalg	40	44**	

*n=26. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=1, ekstremverdier n=0.

**n=45. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=1, ekstremverdier n=0.

Spørsmål 6: ØKONOMIEKSPERTENE

Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir om 5 år?

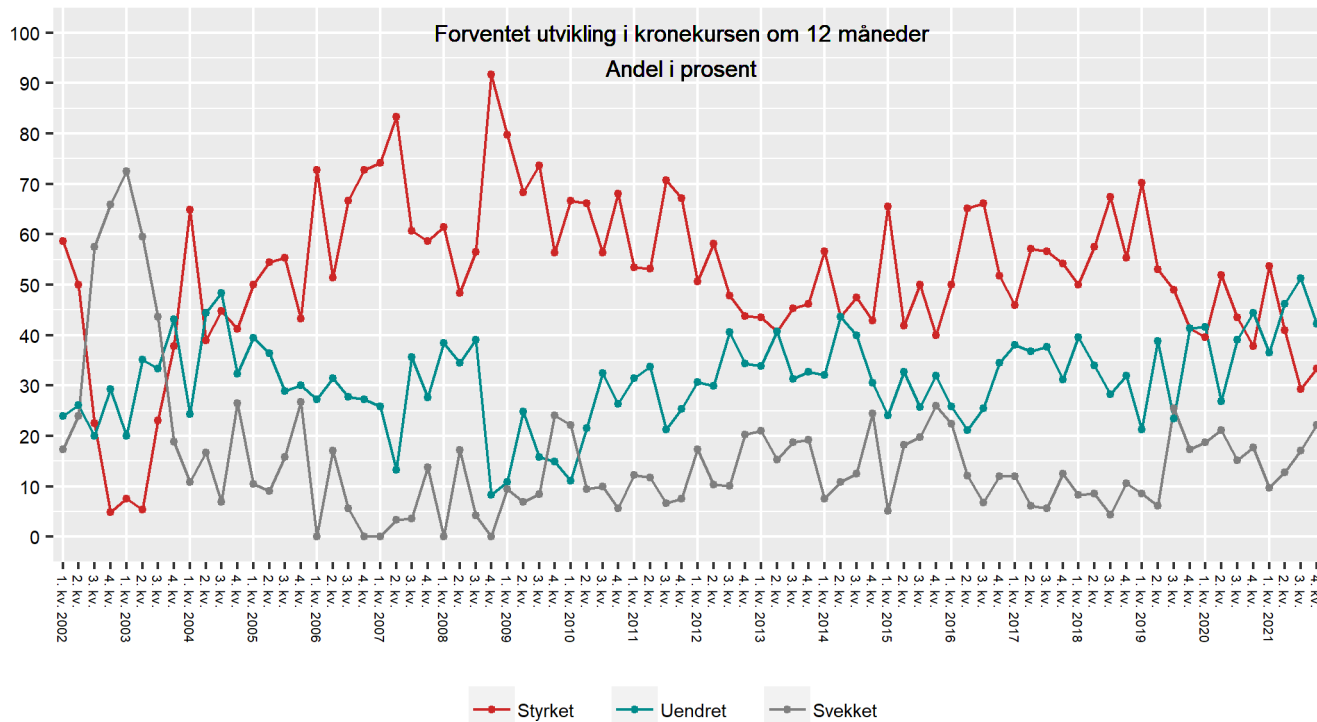
		3. kv. 2021	4. kv. 2021	Endring
Økonomer i finansnæring	Gjennomsnittlig verdi	2,7	3,0	+0,3
	Median	3,0	3,0	
	Laveste verdi	2,0	2,0	
	Høyeste verdi	3,5	4,0	
	Utvalg	15	19	
Økonomer i akademia	Gjennomsnittlig verdi	2,8	3,0	+0,2
	Median	3,0	3,0	
	Laveste verdi	0,0	1,0	
	Høyeste verdi	4,0	4,0	
	Utvalg	24	23*	
Totalt økonomer	Gjennomsnittlig verdi	2,8	3,0	+0,2
	Median	3,0	3,0	
	Laveste verdi	0,0	1,0	
	Høyeste verdi	4,0	4,0	
	Utvalg	39	42**	

*n=26. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=3, ekstremverdier n=0.

**n=45. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=3, ekstremverdier n=0.

Spørsmål 7: ØKONOMIEKSPERTENE

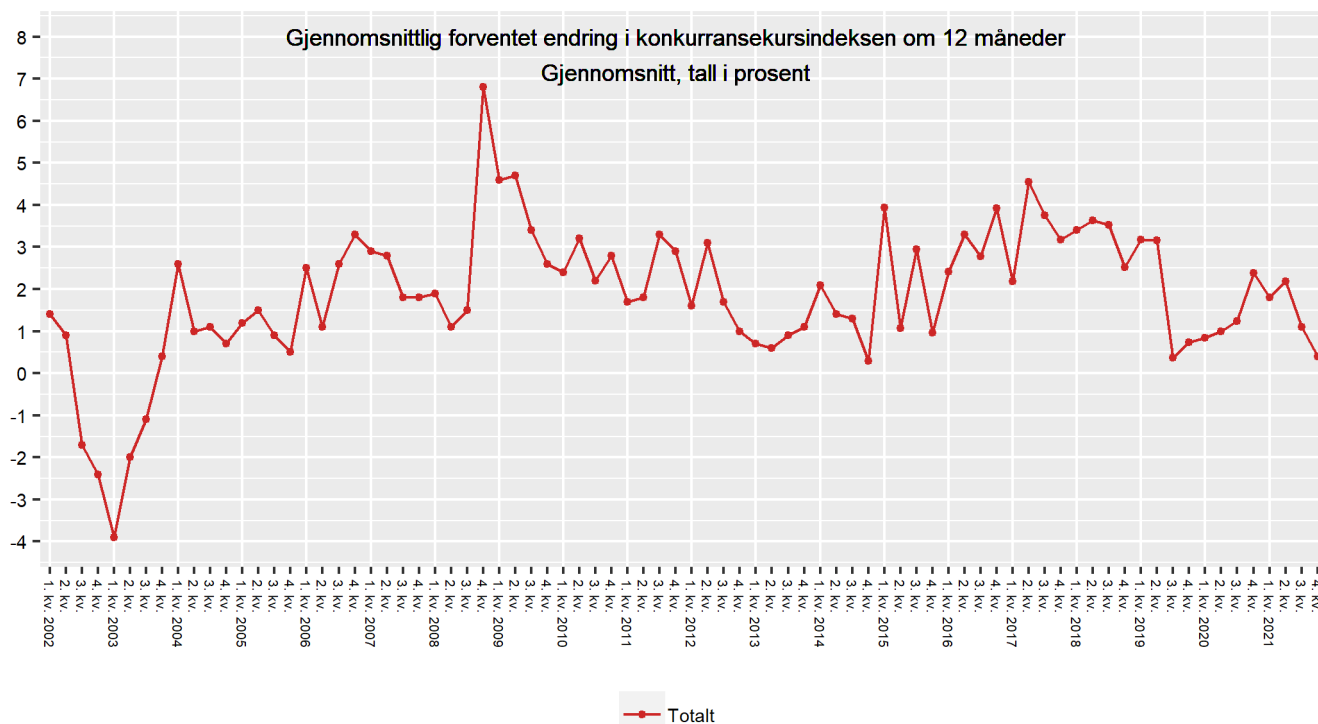
Tror du den effektive kronkursen målt ved konkurransekursindeksen om 12 måneder vil være styrket, uendret eller svekket?

		3. kv. 2021	4. kv. 2021	Endring
Økonomer i finansnæring	Styrket	33,3	36,8	+3,5
	Uendret	33,3	31,6	-1,7
	Svekket	33,3	31,6	-1,7
	Utvalg	15	19	
Økonomer i akademia	Styrket	26,9	30,8	+3,9
	Uendret	61,5	50,0	-11,5
	Svekket	7,7	15,4	+7,7
	Utvalg	26	26	
Totalt økonomer	Styrket	29,3	33,3	+4,0
	Uendret	51,2	42,2	-9,0
	Svekket	17,1	22,2	+5,1
	Utvalg	41	45	

Spørsmål 8: ØKONOMIEKSPERTENE

Hvor mye tror du den vil styrke/svekke seg? (Hvis svart styrket/svekket på spørsmål 7)

		3. kv. 2021	4. kv. 2021	Endring
Økonomer i finansnæring	Gjennomsnittlig verdi	0,6	1,2	+0,6
	Median	-1,0	2,0	
	Laveste verdi	-5,0	-5,0	
	Høyeste verdi	7,0	7,0	
	Utvalg	9	11*	
Økonomer i akademia	Gjennomsnittlig verdi	1,7	-0,8	-2,5
	Median	2,0	-1,5	
	Laveste verdi	-2,0	-5,0	
	Høyeste verdi	5,0	5,0	
	Utvalg	8	8**	
Totalt økonomer	Gjennomsnittlig verdi	1,1	0,4	-0,7
	Median	2,0	1,0	
	Laveste verdi	-5,0	-5,0	
	Høyeste verdi	7,0	7,0	
	Utvalg	17	19***	

*n=19. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=6, ekstremverdier n=2.

**n=26. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=18, ekstremverdier n=0.

***n=45. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=24, ekstremverdier n=2.

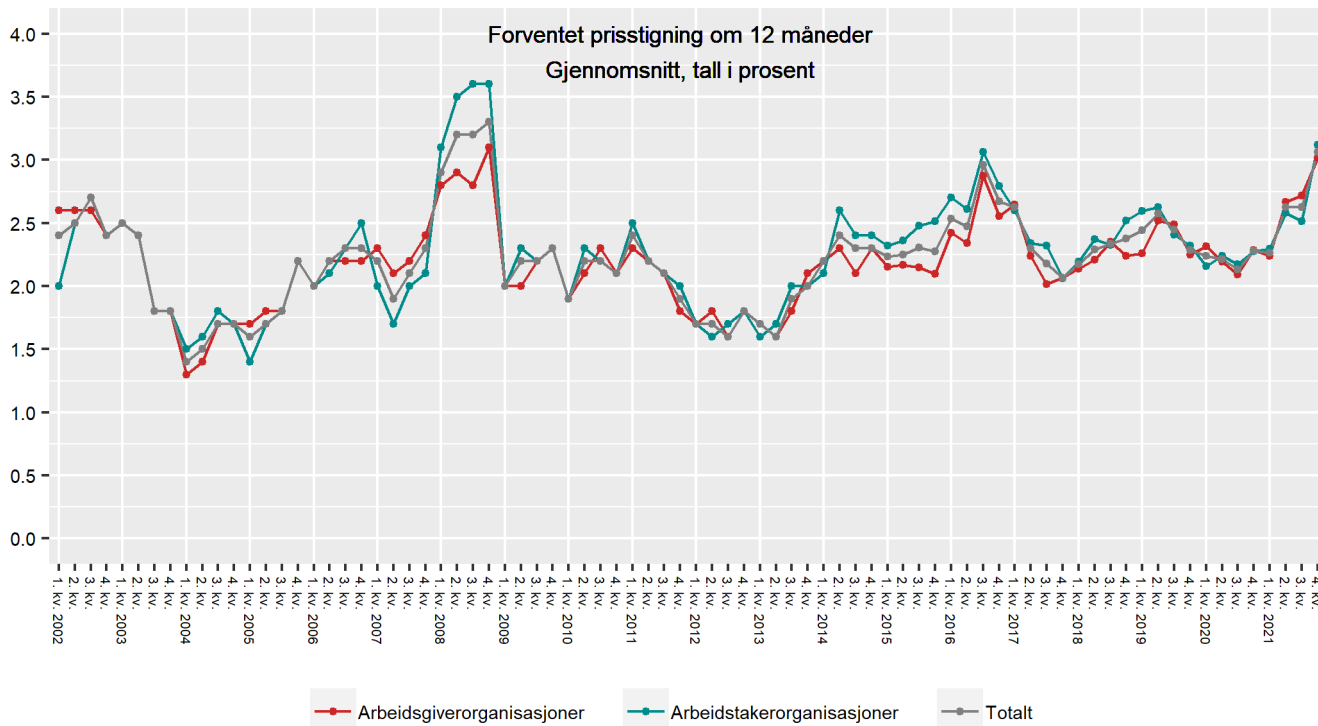
RESULTATER

PARTENE I ARBEIDSLIVET

Spørsmål 9: PARTENE I ARBEIDSLIVET

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 12 måneder, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI)?

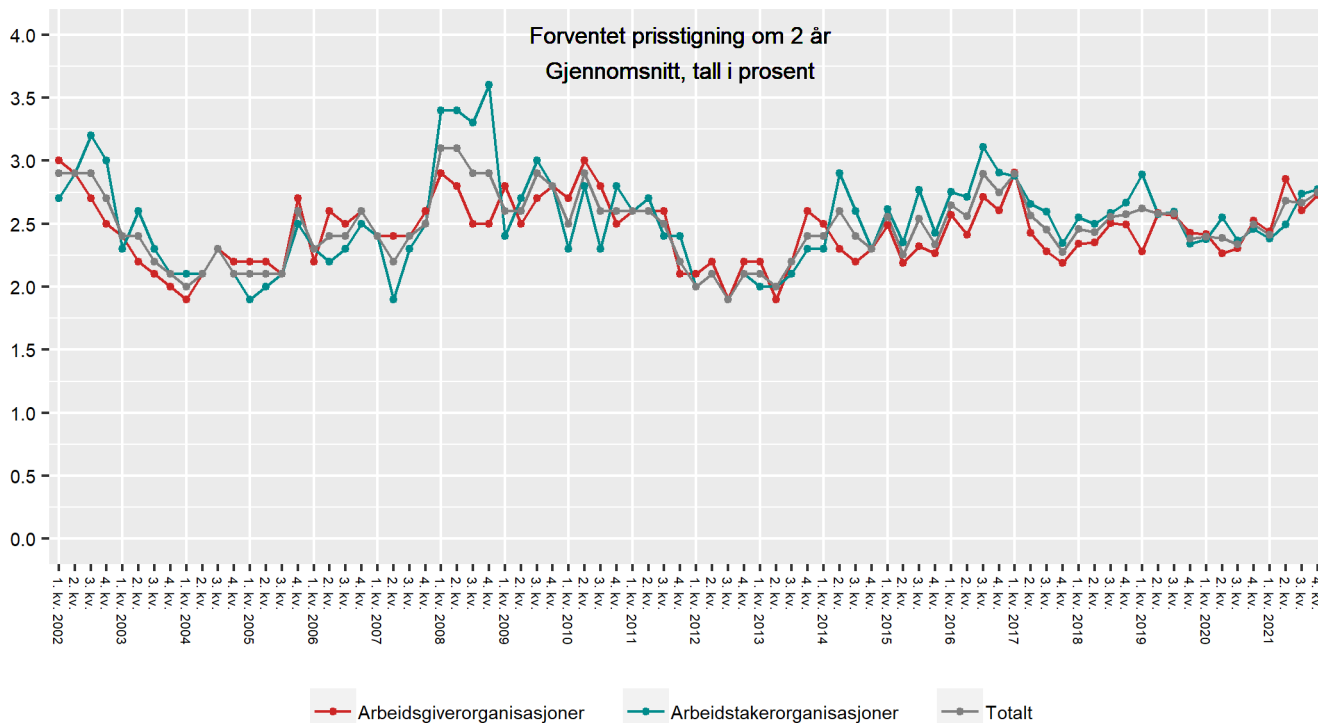
		3. kv. 2021	4. kv. 2021	Endring
Arbeidsgiver-organisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	2,7	3,0	+0,3
	Median	2,6	2,8	
	Laveste verdi	1,5	1,0	
	Høyeste verdi	6,0	8,0	
	Utvalg	16	17*	
Arbeidstaker-organisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	2,5	3,1	+0,6
	Median	2,4	3,0	
	Laveste verdi	1,9	1,5	
	Høyeste verdi	3,5	6,0	
	Utvalg	14	15	
Totalt for partene i arbeidslivet	Gjennomsnittlig verdi	2,6	3,1	+0,5
	Median	2,5	2,8	
	Laveste verdi	1,5	1,0	
	Høyeste verdi	6,0	8,0	
	Utvalg	30	32**	

*n=20. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=1, ekstremverdier n=2.

**n=35. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=1, ekstremverdier n=2.

Spørsmål 10: PARTENE I ARBEIDSLIVET

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 2 år, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI)?

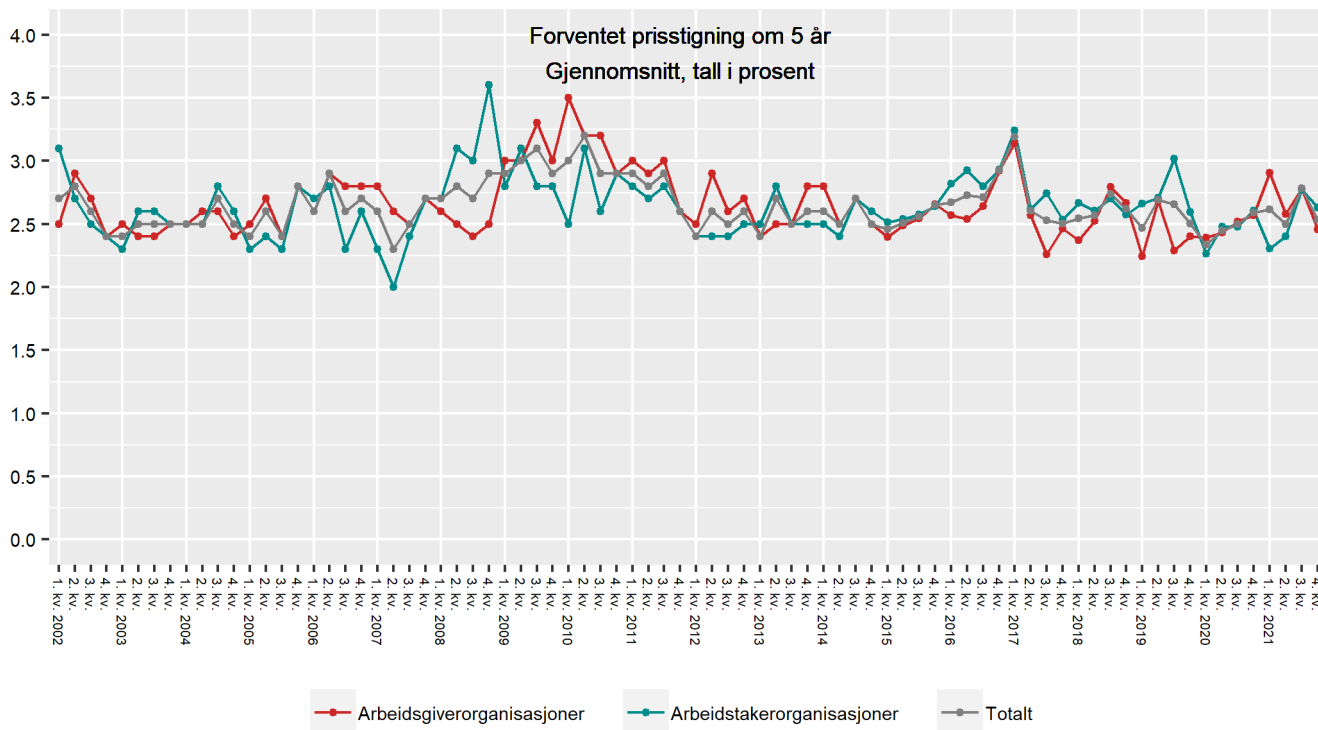
		3. kv. 2021	4. kv. 2021	Endring
Arbeidsgiver- organisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	2,6	2,7	+0,1
	Median	2,5	2,8	
	Laveste verdi	1,6	1,7	
	Høyeste verdi	4,0	4,5	
	Utvalg	16	18*	
Arbeidstaker- organisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	2,7	2,8	+0,1
	Median	2,9	3,0	
	Laveste verdi	1,5	1,5	
	Høyeste verdi	4,0	5,0	
	Utvalg	13	15	
Totalt for partene i arbeidslivet	Gjennomsnittlig verdi	2,7	2,7	0,0
	Median	2,5	3,0	
	Laveste verdi	1,5	1,5	
	Høyeste verdi	4,0	5,0	
	Utvalg	29	33**	

*n=20. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=1, ekstremverdier n=1.

**n=35. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=1, ekstremverdier n=1.

Spørsmål 11: PARTENE I ARBEIDSLIVET

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 5 år, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI)?

		3. kv. 2021	4. kv. 2021	Endring
Arbeidsgiver-organisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	2,8	2,5	-0,3
	Median	2,5	2,2	
	Laveste verdi	2,0	1,5	
	Høyeste verdi	5,0	4,0	
	Utvalg	14	16*	
Arbeidstaker-organisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	2,8	2,6	-0,2
	Median	2,8	2,5	
	Laveste verdi	1,5	2,0	
	Høyeste verdi	5,0	4,0	
	Utvalg	12	13**	
Totalt for partene i arbeidslivet	Gjennomsnittlig verdi	2,8	2,5	-0,3
	Median	2,5	2,5	
	Laveste verdi	1,5	1,5	
	Høyeste verdi	5,0	4,0	
	Utvalg	26	29***	

*n=20. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=3, ekstremverdier n=1.

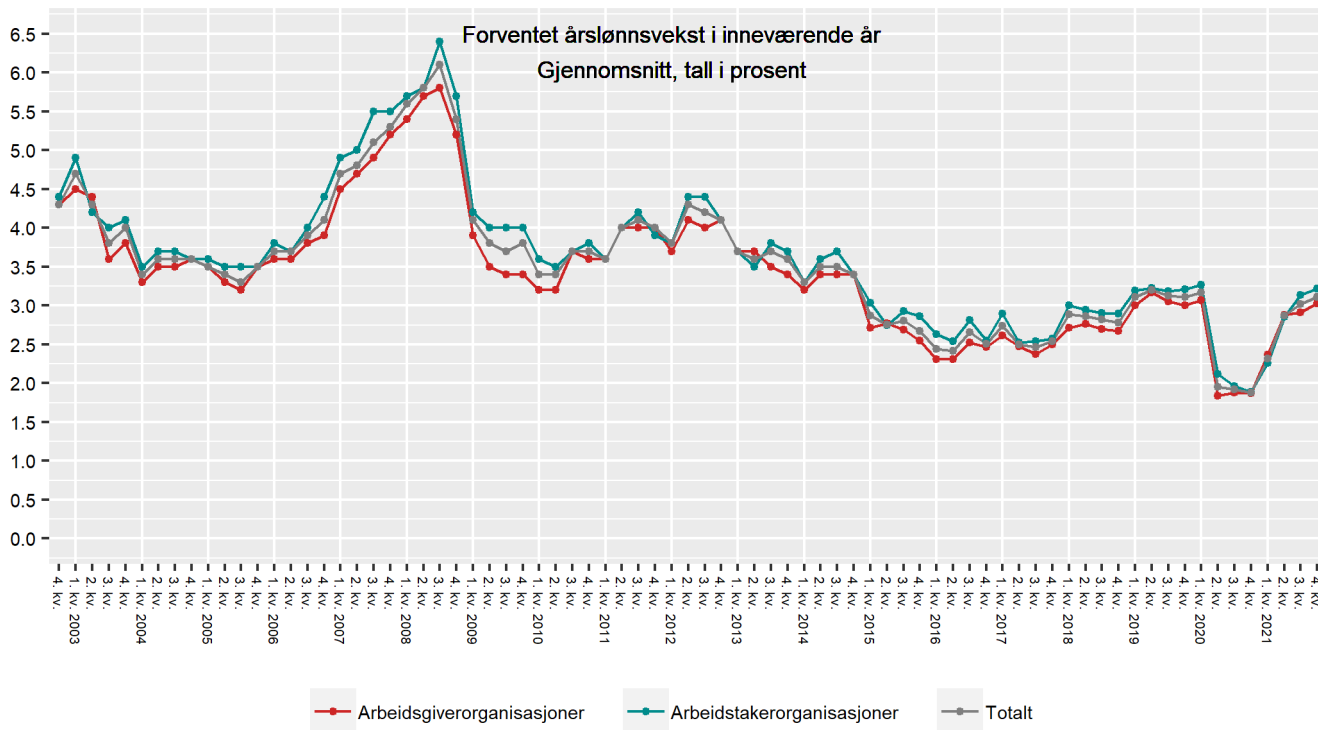
**n=15. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=2, ekstremverdier n=0.

***n=35. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=5, ekstremverdier n=1.

Spørsmål 12: PARTENE I ARBEIDSLIVET

Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i inneværende år?

		3. kv. 2021	4. kv. 2021	Endring
Arbeidsgiver-organisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	2,9	3,0	+0,1
	Median	2,8	3,0	
	Laveste verdi	1,8	2,0	
	Høyeste verdi	7,0	4,5	
	Utvalg	16	19*	
Arbeidstaker-organisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	3,1	3,2	+0,1
	Median	3,0	3,1	
	Laveste verdi	2,5	2,8	
	Høyeste verdi	4,0	4,0	
	Utvalg	14	14**	
Totalt for partene i arbeidslivet	Gjennomsnittlig verdi	3,0	3,1	+0,1
	Median	3,0	3,0	
	Laveste verdi	1,8	2,0	
	Høyeste verdi	7,0	4,5	
	Utvalg	30	33***	

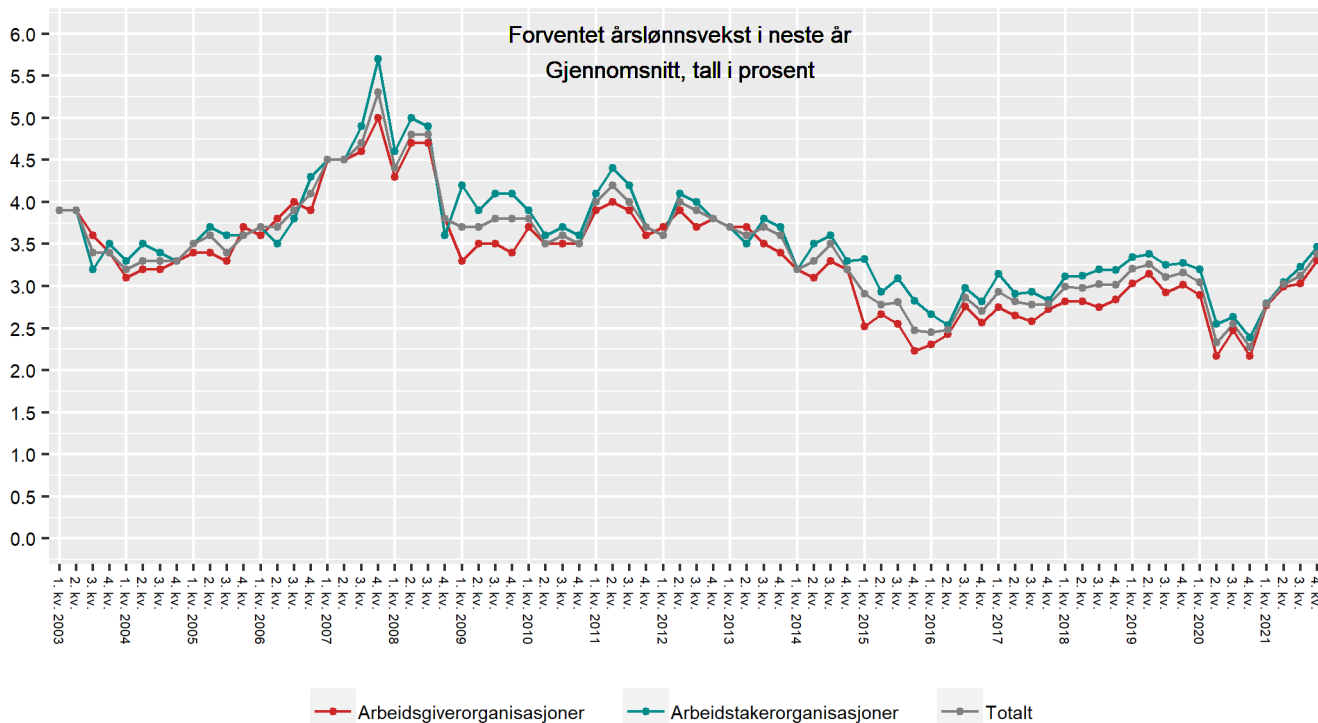
*n=20. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=0, ekstremverdier n=1.

**n=15. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=1, ekstremverdier n=0.

***n=35. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=1, ekstremverdier n=1.

Spørsmål 13: PARTENE I ARBEIDSLIVET

Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir neste år?

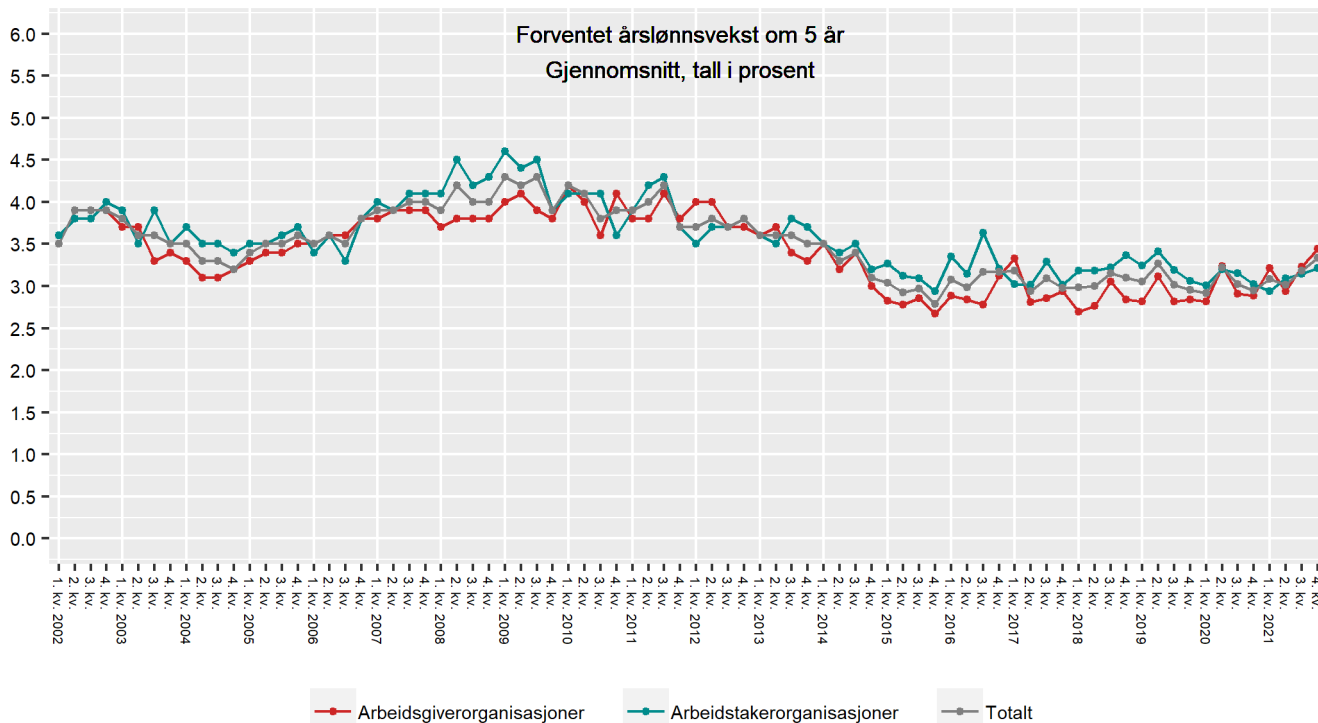
		3. kv. 2021	4. kv. 2021	Endring
Arbeidsgiver-organisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	3,0	3,3	+0,3
	Median	3,0	3,1	
	Laveste verdi	2,2	2,5	
	Høyeste verdi	4,0	4,5	
	Utvalg	16	18*	
Arbeidstaker-organisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	3,2	3,5	+0,3
	Median	3,1	3,3	
	Laveste verdi	2,8	3,0	
	Høyeste verdi	4,0	5,0	
	Utvalg	13	15	
Totalt for partene i arbeidslivet	Gjennomsnittlig verdi	3,1	3,4	+0,3
	Median	3,0	3,2	
	Laveste verdi	2,2	2,5	
	Høyeste verdi	4,0	5,0	
	Utvalg	29	33**	

*n=20. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=1, ekstremverdier n=1.

**n=35. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=1, ekstremverdier n=1.

Spørsmål 14: PARTENE I ARBEIDSLIVET

Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir om 5 år?

		3. kv. 2021	4. kv. 2021	Endring
Arbeidsgiver-organisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	3,2	3,4	+0,2
	Median	3,0	3,5	
	Laveste verdi	1,9	2,0	
	Høyeste verdi	6,0	6,0	
	Utvalg	13	15*	
Arbeidstaker-organisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	3,1	3,2	+0,1
	Median	3,0	3,0	
	Laveste verdi	2,5	2,2	
	Høyeste verdi	4,0	4,0	
	Utvalg	12	13**	
Totalt for partene i arbeidslivet	Gjennomsnittlig verdi	3,2	3,3	+0,1
	Median	3,0	3,3	
	Laveste verdi	1,9	2,0	
	Høyeste verdi	6,0	6,0	
	Utvalg	25	28***	

*n=20. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=5, ekstremverdier n=0.

**n=15. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=2, ekstremverdier n=0.

***n=35. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=7, ekstremverdier n=0.

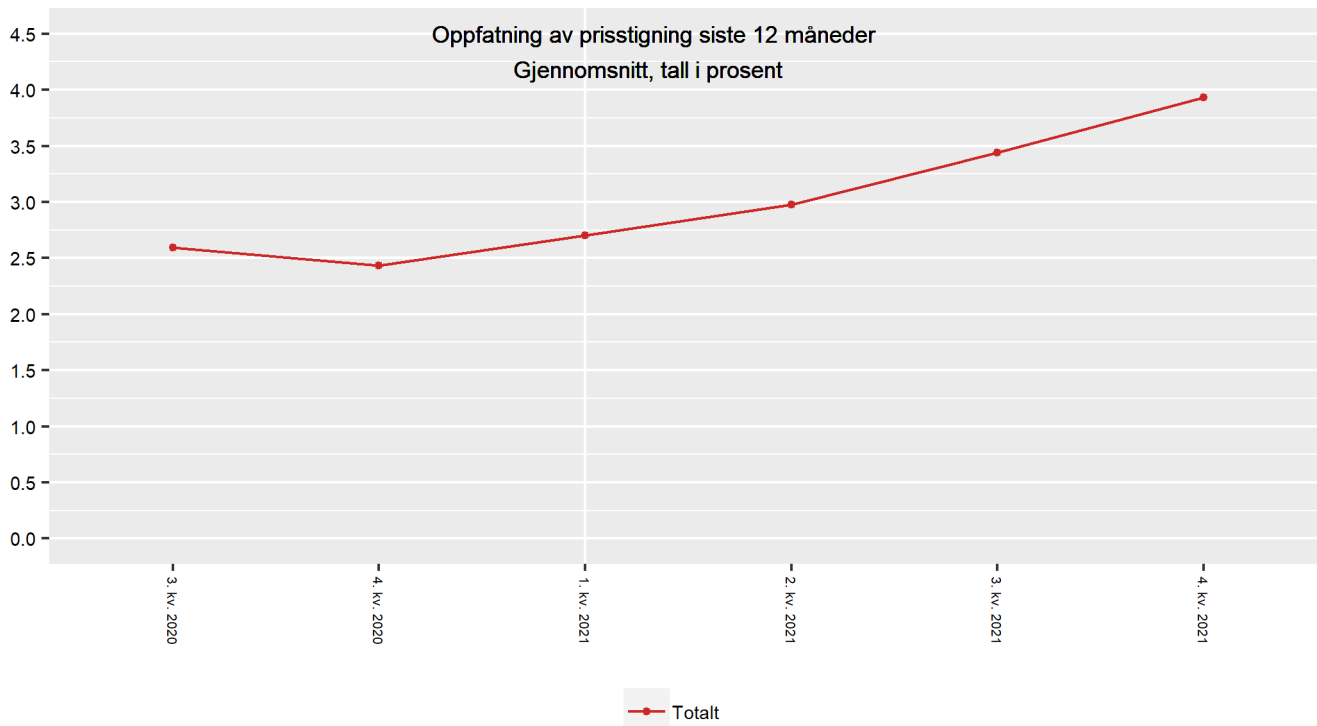
RESULTATER

NÆRINGSLEDERNE

Spørsmål 15: NÆRINGSLIVSLEDERE

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester har vært siste 12 måneder, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI)?

		3. kv. 2021	4. kv. 2021	Endring
Bedrifter med færre enn 50 ansatte	Gjennomsnittlig verdi	3,6	4,0	+0,4
	Vektet median	3,0	4,0	
	Uvektet median	3,0	4,0	
	Laveste verdi	0,0	0,0	
	Høyeste verdi	10,0	11,0	
	Utvalg	237	195*	
Bedrifter med 50 ansatte eller flere	Gjennomsnittlig verdi	3,3	3,8	+0,5
	Vektet median	3,0	3,1	
	Uvektet median	3,0	3,2	
	Laveste verdi	-1,6	0,0	
	Høyeste verdi	10,0	11,0	
	Utvalg	236	192**	
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	3,4	3,9	+0,5
	Vektet median	3,0	3,5	
	Uvektet median	3,0	3,5	
	Laveste verdi	-1,6	0,0	
	Høyeste verdi	10,0	11,0	
	Utvalg	473	386***	

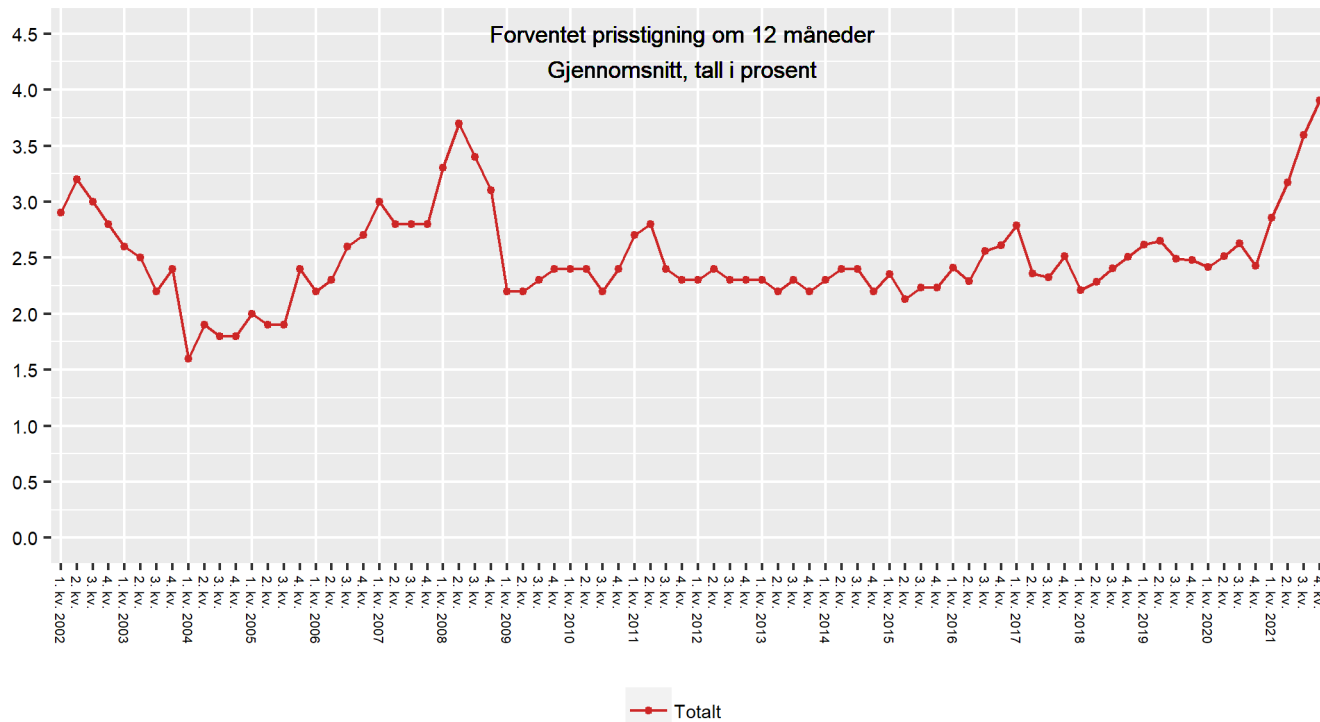
*n=254. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=26, ekstremverdier n=32.

**n=253. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=32, ekstremverdier n=30.

***n=507. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=58, ekstremverdier n=63.

Spørsmål 16: NÆRINGSLEVERE

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 12 måneder, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI)?

		3. kv. 2021	4. kv. 2021	Endring
Bedrifter med færre enn 50 ansatte	Gjennomsnittlig verdi	3,8	4,0	+0,2
	Vektet median	3,0	4,0	
	Uvektet median	3,0	4,0	
	Laveste verdi	-10,0	0,0	
	Høyeste verdi	11,0	10,0	
	Utvalg	242	196*	
Bedrifter med 50 ansatte eller flere	Gjennomsnittlig verdi	3,4	3,8	+0,4
	Vektet median	3,0	3,5	
	Uvektet median	3,0	3,5	
	Laveste verdi	0,0	-4,0	
	Høyeste verdi	11,0	10,0	
	Utvalg	238	193**	
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	3,6	3,9	+0,3
	Vektet median	3,0	3,7	
	Uvektet median	3,0	3,7	
	Laveste verdi	-10,0	-4,0	
	Høyeste verdi	11,0	10,0	
	Utvalg	480	390***	

*n=254. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=33, ekstremverdier n=24.

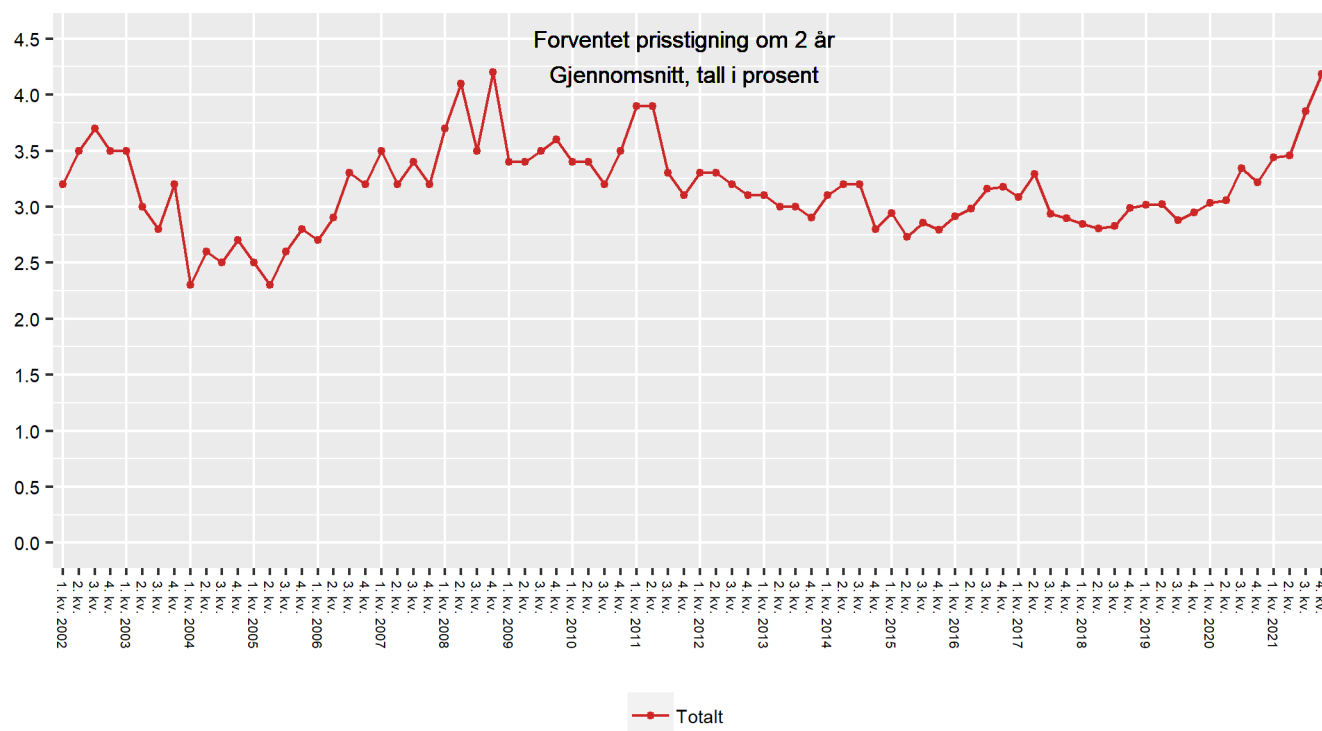
**n=253. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=30, ekstremverdier n=30.

***n=507. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=63, ekstremverdier n=54.

Spørsmål 17: NÆRINGSLEDERE

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 2 år, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI)?

(Spørsmålet ble marginalt endret fra og med 1. kvartal 2015 – se teknisk kommentar)³

		3. kv. 2021	4. kv. 2021	Endring
Bedrifter med færre enn 50 ansatte	Gjennomsnittlig verdi	4,0	4,5	+0,5
	Vektet median	3,2	4,0	
	Uvektet median	3,5	4,0	
	Laveste verdi	1,0	0,0	
	Høyeste verdi	11,0	10,0	
	Utvalg	232	196*	
Bedrifter med 50 ansatte eller flere	Gjennomsnittlig verdi	3,7	3,8	+0,1
	Vektet median	3,0	3,2	
	Uvektet median	3,0	3,2	
	Laveste verdi	0,0	0,0	
	Høyeste verdi	10,0	10,0	
	Utvalg	231	187**	
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	3,8	4,2	+0,4
	Vektet median	3,0	4,0	
	Uvektet median	3,0	3,6	
	Laveste verdi	0,0	0,0	
	Høyeste verdi	11,0	10,0	
	Utvalg	463	383***	

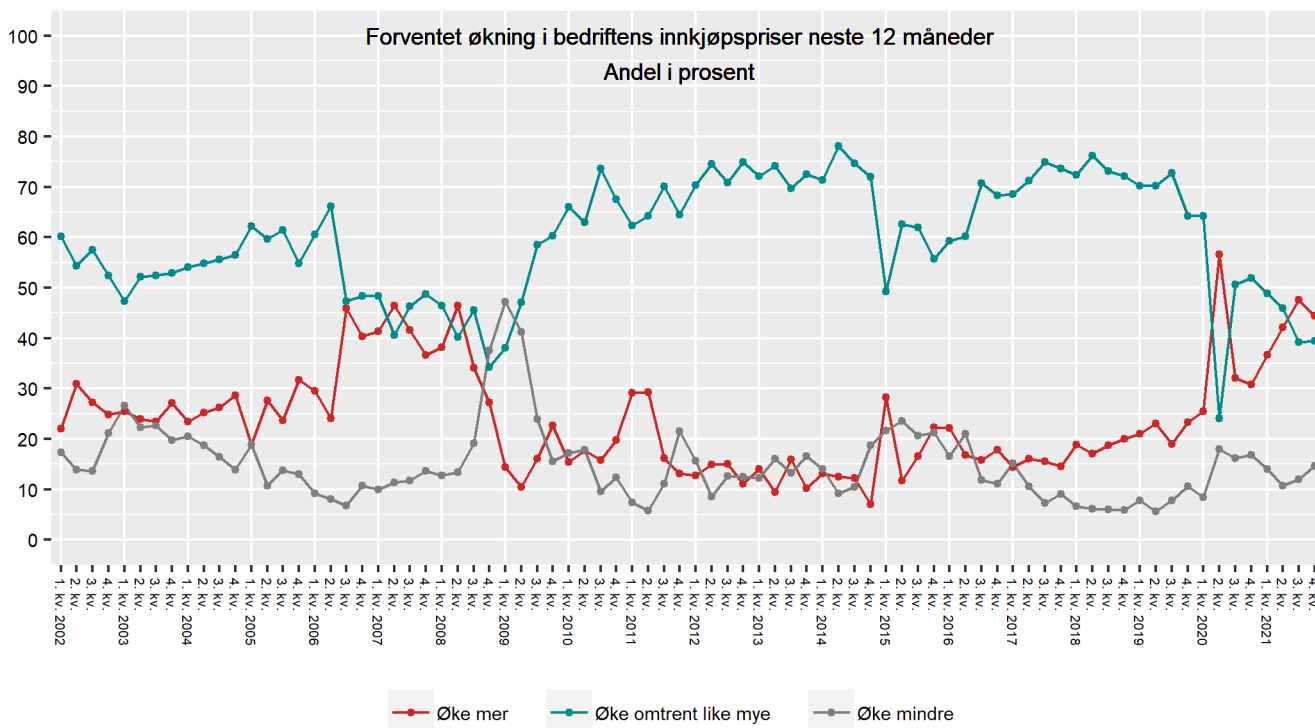
*n=254. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=30, ekstremverdier n=27.

**n=253. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=36, ekstremverdier n=30.

***n=507. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=67, ekstremverdier n=57.

Spørsmål 18: NÆRINGSLIVSLEDERE

Forventer du at bedriftens innkjøpspriser vil øke mer, omtrent like mye eller øke mindre de neste 12 månedene som i den siste 12-månedersperioden?

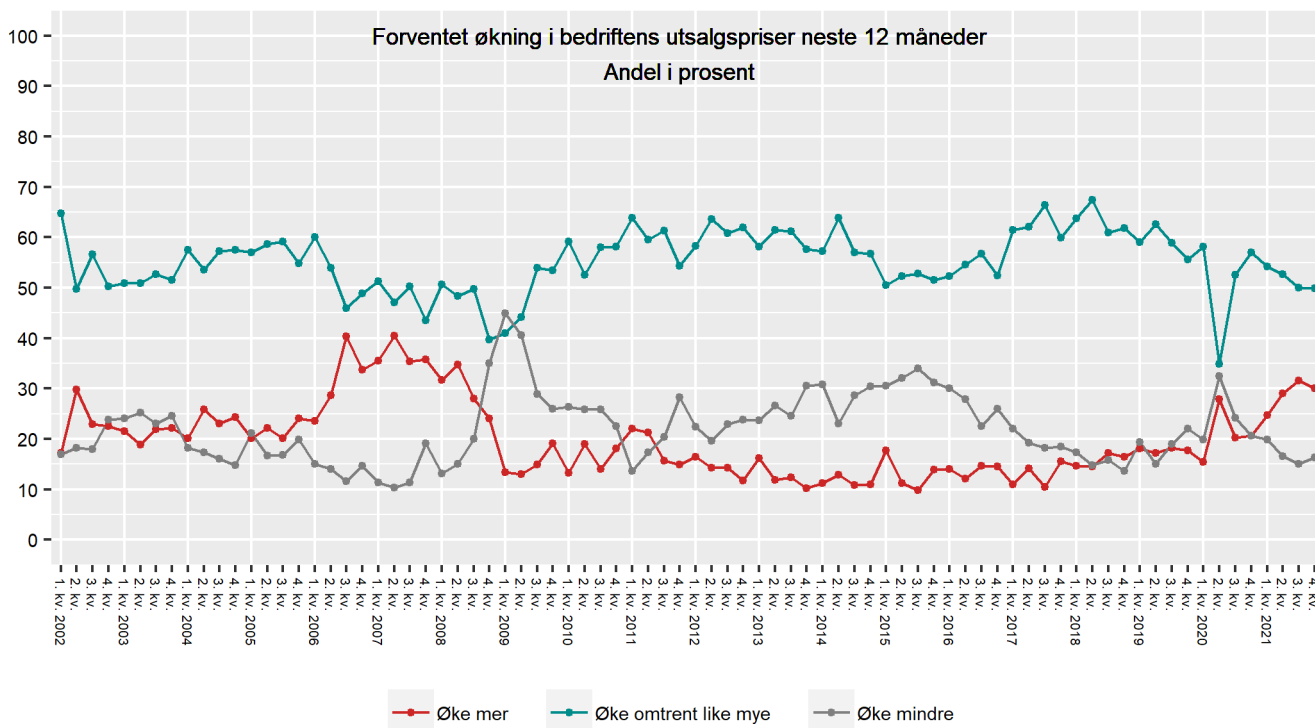

		3. kv. 2021	4. kv. 2021	Endring
Bedrifter med færre enn 50 ansatte	Øke mer	49,5	40,0	-9,5
	Øke omtrent like mye	38,2	43,1	+4,9
	Øke mindre	11,6	15,9	+4,3
	Utvalg	284	254	
Bedrifter med 50 ansatte eller flere	Øke mer	45,8	48,8	+3,0
	Øke omtrent like mye	40,3	35,9	-4,4
	Øke mindre	12,4	13,5	+1,1
	Utvalg	284	253	
Totalt	Øke mer	47,6	44,4	-3,2
	Øke omtrent like mye	39,3	39,5	+0,2
	Øke mindre	12,0	14,7	+2,7
	Utvalg	568	507	

Spørsmål 19: NÆRINGSLIVSLEDERE

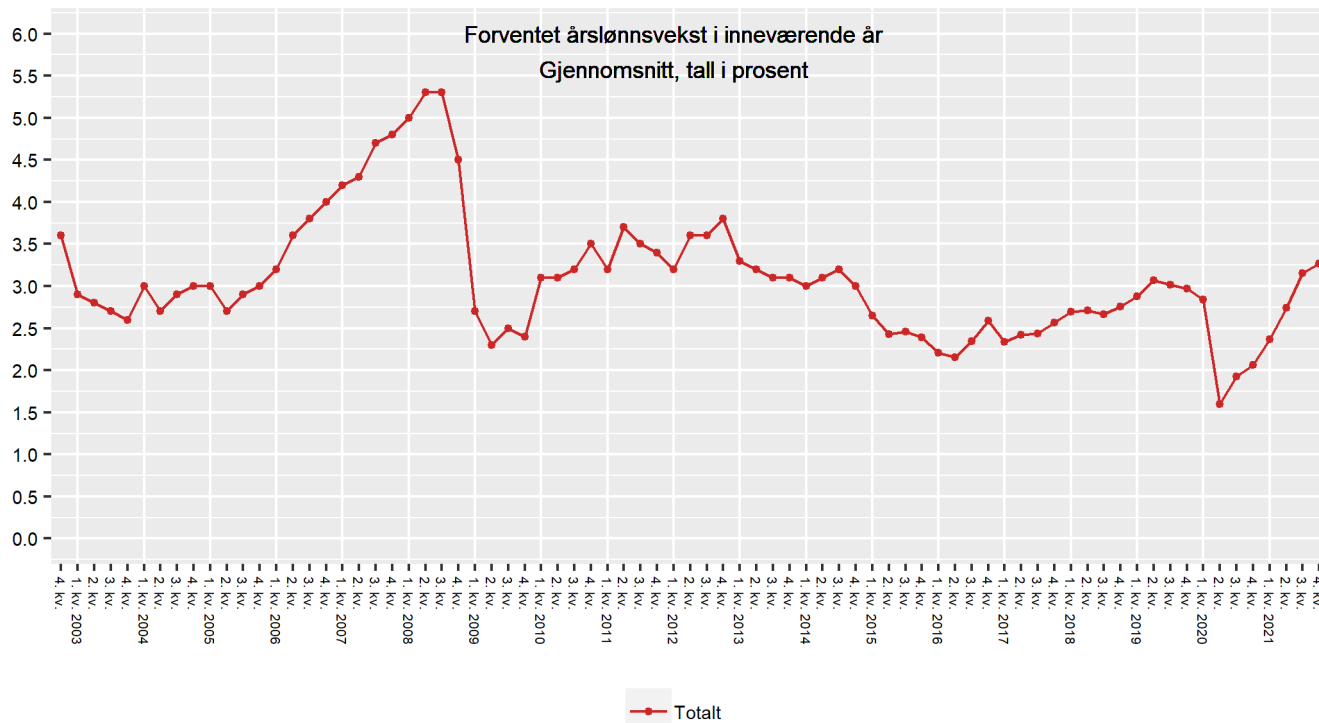
Forventer du at bedriftens utsalgspriser vil øke mer, omtrent like mye eller øke mindre de neste 12 månedene som i den siste 12-månedersperioden?

		3. kv. 2021	4. kv. 2021	Endring
Bedrifter med færre enn 50 ansatte	Øke mer	32,7	25,6	-7,1
	Øke omtrent like mye	46,9	55,1	+8,2
	Øke mindre	17,5	16,3	-1,2
	Utvalg	284	254	
Bedrifter med 50 ansatte eller flere	Øke mer	30,5	34,5	+4,0
	Øke omtrent like mye	53,1	44,7	-8,4
	Øke mindre	12,7	16,3	+3,6
	Utvalg	284	253	
Totalt	Øke mer	31,6	30,0	-1,6
	Øke omtrent like mye	50,0	49,9	-0,1
	Øke mindre	15,1	16,3	+1,2
	Utvalg	568	507	

Spørsmål 20: NÆRINGSLIVSLEDERE

Hva forventer du at årslønnsveksten i din bedrift vil bli i inneværende år?

		3. kv. 2021	4. kv. 2021	Endring
Bedrifter med færre enn 50 ansatte	Gjennomsnittlig verdi	3,3	3,3	0,0
	Vektet median	3,0	3,0	
	Uvektet median	3,0	3,0	
	Laveste verdi	0,0	0,0	
	Høyeste verdi	10,0	11,0	
	Utvalg	262	230*	
Bedrifter med 50 ansatte eller flere	Gjennomsnittlig verdi	3,0	3,3	+0,3
	Vektet median	3,0	3,0	
	Uvektet median	3,0	3,0	
	Laveste verdi	0,0	0,0	
	Høyeste verdi	10,0	10,0	
	Utvalg	254	205**	
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	3,1	3,3	+0,2
	Vektet median	3,0	3,0	
	Uvektet median	3,0	3,0	
	Laveste verdi	0,0	0,0	
	Høyeste verdi	10,0	11,0	
	Utvalg	516	434***	

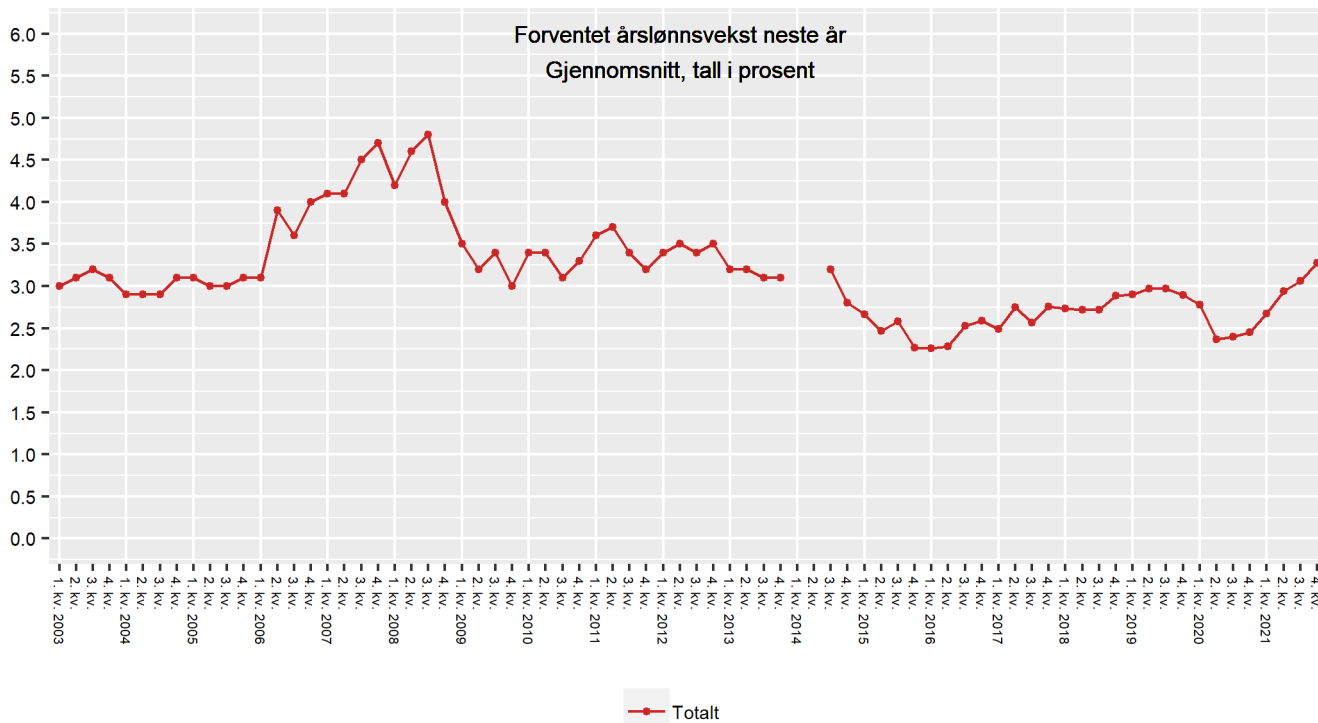
*n=254. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=16, ekstremverdier n=8.

**n=253. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=34, ekstremverdier n=15.

***n=507. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=50, ekstremverdier n=22.

Spørsmål 21: NÆRINGSLIVSLEDERE

Hva forventer du at årslønnsveksten i din bedrift vil bli neste år?

		3. kv. 2021	4. kv. 2021	Endring
Bedrifter med færre enn 50 ansatte	Gjennomsnittlig verdi	3,1	3,2	+0,1
	Vektet median	3,0	3,0	
	Uvektet median	3,0	3,0	
	Laveste verdi	0,0	0,0	
	Høyeste verdi	10,0	10,0	
	Utvalg	255	224*	
	Bedrifter med 50 ansatte eller flere	Gjennomsnittlig verdi	3,0	3,4
Vektet median		3,0	3,0	
Uvektet median		3,0	3,0	
Laveste verdi		0,0	0,0	
Høyeste verdi		10,0	11,0	
Utvalg		250	204**	
Totalt		Gjennomsnittlig verdi	3,1	3,3
	Vektet median	3,0	3,0	
	Uvektet median	3,0	3,0	
	Laveste verdi	0,0	0,0	
	Høyeste verdi	10,0	11,0	
	Utvalg	505	427***	

*n=254. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=22, ekstremverdier n=8.

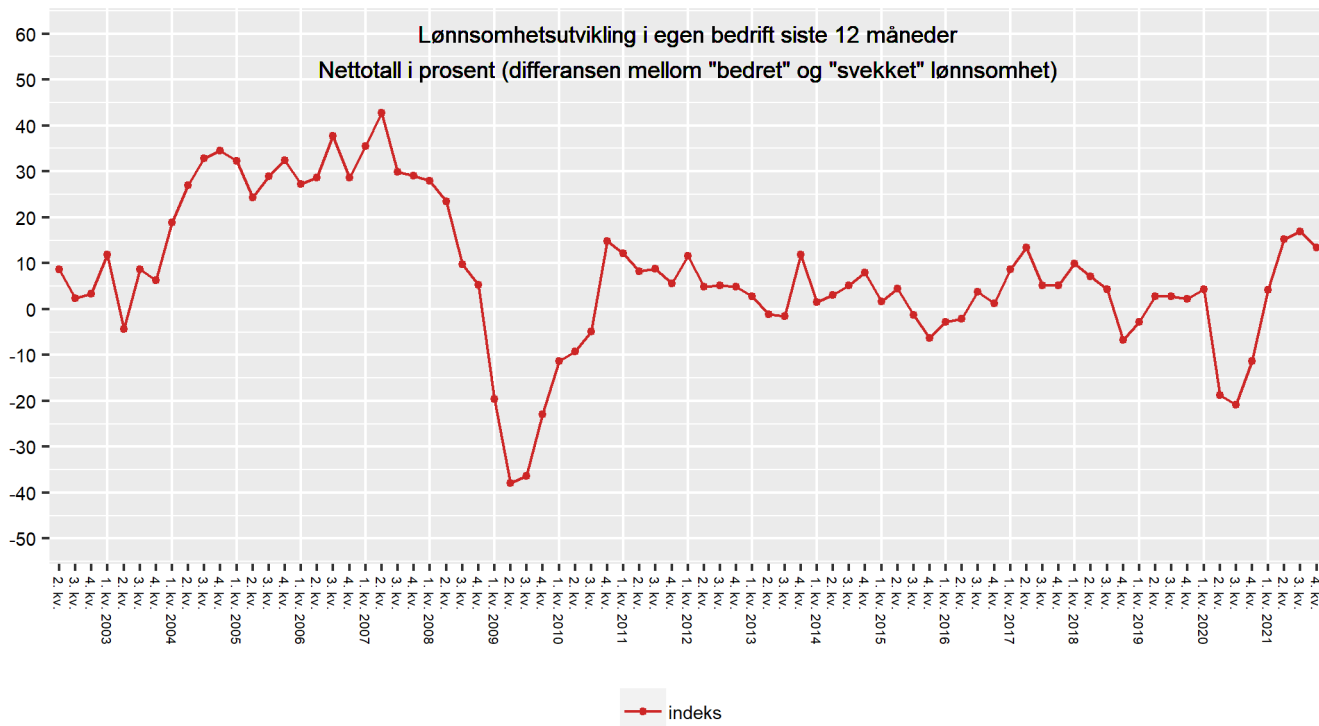
**n=253. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=32, ekstremverdier n=18.

***n=507. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=54, ekstremverdier n=26.

Spørsmål 22: NÆRINGSLEDERE

Har lønnsomheten i din bedrift, målt ved driftsmargin (EBITDA), blitt bedre, vært uendret eller blitt svekket de siste 12 månedene?

(Spørsmålet ble marginalt endret fra og med 1. kvartal 2015 – se teknisk kommentar)⁴

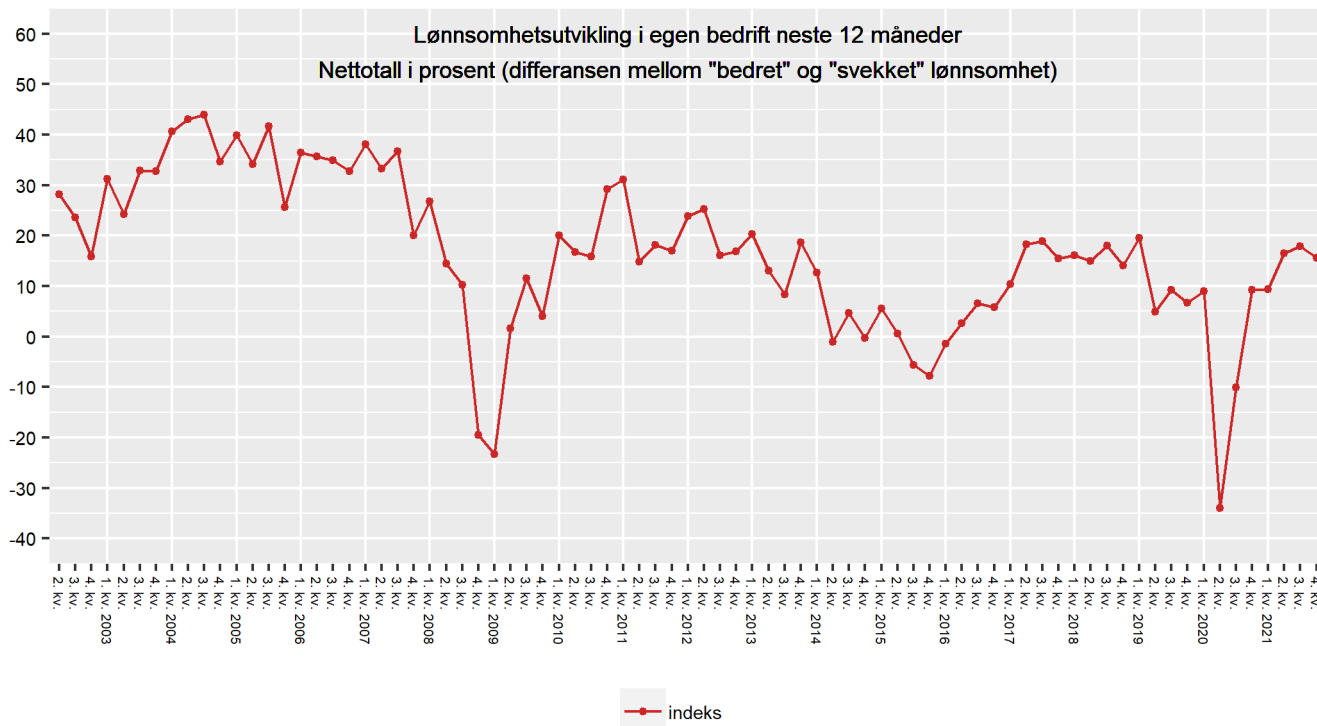

		3. kv. 2021	4. kv. 2021	Endring
Bedrifter med færre enn 50 ansatte	Bedret lønnsomhet	38,4	37,0	-1,4
	Uendret lønnsomhet	30,7	33,0	+2,3
	Svekket lønnsomhet	28,5	27,9	-0,6
	Netttotal (lønnsomhetsindeks)	9,9	9,1	-0,8
	Utvalg	284	254	
Bedrifter med 50 ansatte eller flere	Bedret lønnsomhet	47,5	42,0	-5,5
	Uendret lønnsomhet	25,5	29,1	+3,6
	Svekket lønnsomhet	23,6	24,3	+0,7
	Netttotal (lønnsomhetsindeks)	23,9	17,7	-6,2
	Utvalg	284	253	
Totalt	Bedret lønnsomhet	42,9	39,5	-3,4
	Uendret lønnsomhet	28,1	31,1	+3,0
	Svekket lønnsomhet	26,0	26,1	+0,1
	Netttotal (lønnsomhetsindeks)	16,9	13,4	-3,5
	Utvalg	568	507	

Spørsmål 23: NÆRINGSLEDERE

Tror du lønnsomheten i din bedrift, målt ved driftsmargin (EBITDA), vil bli bedre, holde seg uendret eller vil bli svekket de neste 12 månedene?

(Spørsmålet ble marginalt endret fra og med 1. kvartal 2015 – se teknisk kommentar)⁵

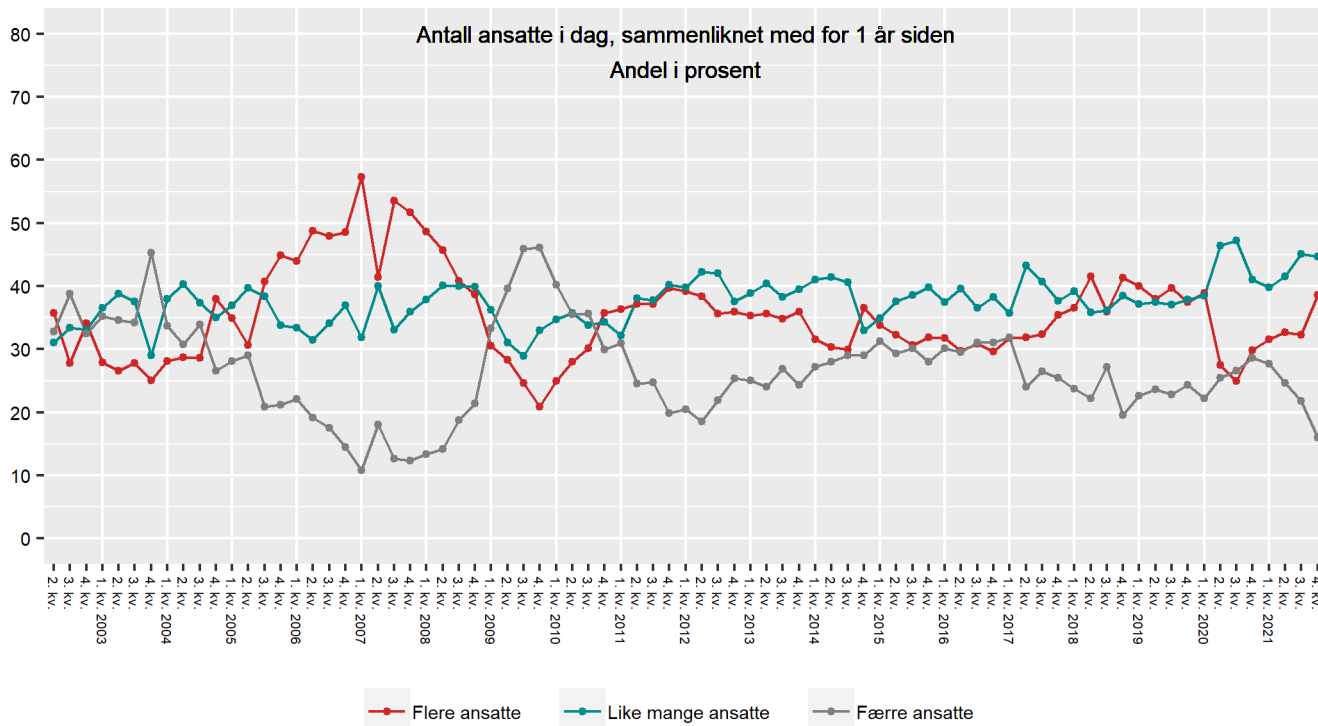

		3. kv. 2021	4. kv. 2021	Endring
Bedrifter med færre enn 50 ansatte	Bedret lønnsomhet	34,9	36,9	+2,0
	Uendret lønnsomhet	42,8	37,3	-5,5
	Svekket lønnsomhet	18,7	23,2	+4,5
	Netttotal (lønnsomhetsindeks)	16,2	13,7	-2,5
	Utvalg	284	254	
Bedrifter med 50 ansatte eller flere	Bedret lønnsomhet	39,5	37,9	-1,6
	Uendret lønnsomhet	37,4	37,0	-0,4
	Svekket lønnsomhet	20,0	20,5	+0,5
	Netttotal (lønnsomhetsindeks)	19,5	17,4	-2,1
	Utvalg	284	253	
Totalt	Bedret lønnsomhet	37,2	37,4	+0,2
	Uendret lønnsomhet	40,1	37,1	-3,0
	Svekket lønnsomhet	19,3	21,8	+2,5
	Netttotal (lønnsomhetsindeks)	17,9	15,6	-2,3
	Utvalg	568	507	

Spørsmål 24: NÆRINGSLEVERE

Sammenlignet med 12 måneder tidligere, har bedriften i dag flere ansatte, like mange ansatte eller færre ansatte?

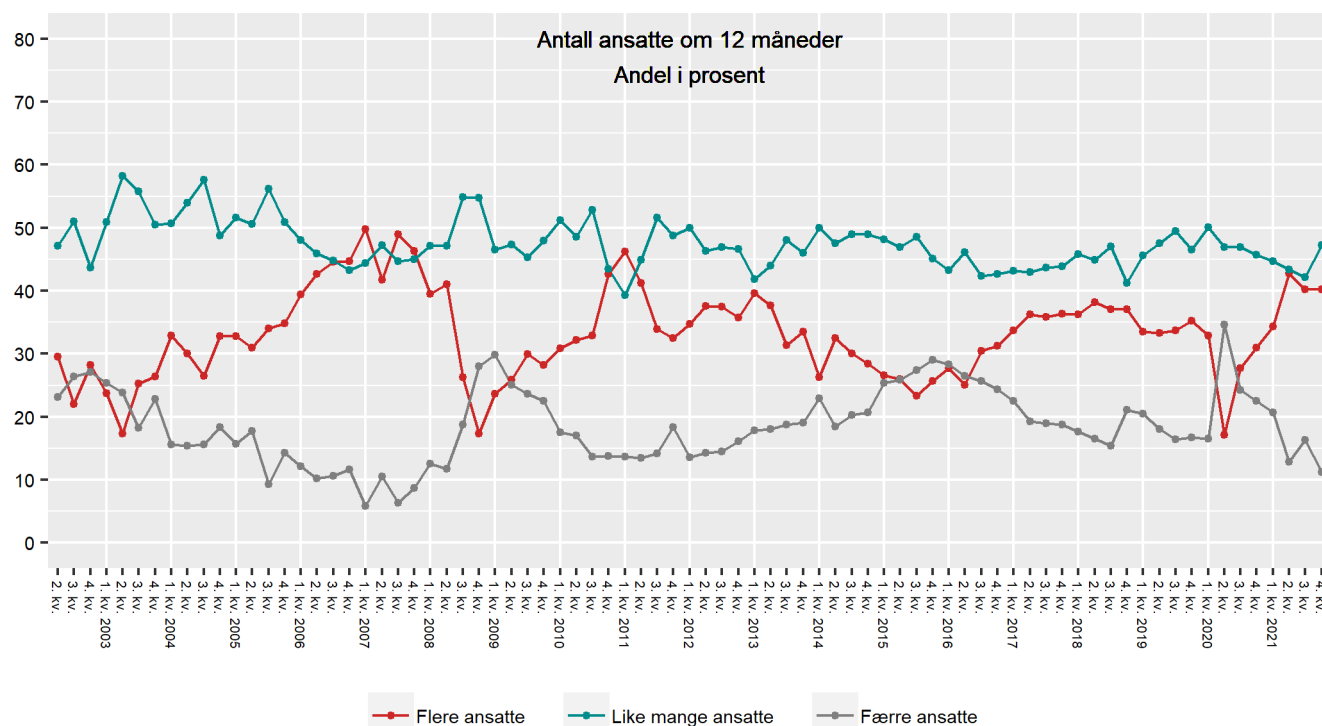
(Spørsmålet ble marginalt endret fra og med 1. kvartal 2015 – se teknisk kommentar)⁶

		3. kv. 2021	4. kv. 2021	Endring
Bedrifter med færre enn 50 ansatte	Flere ansatte	32,6	39,2	+6,6
	Like mange ansatte	47,7	48,0	+0,3
	Færre ansatte	19,0	12,8	-6,2
	Netttotal (flere ansatte – færre ansatte)	13,6	26,4	+12,8
	Utvalg	284	254	
Bedrifter med 50 ansatte eller flere	Flere ansatte	32,1	37,9	+5,8
	Like mange ansatte	42,6	41,4	-1,2
	Færre ansatte	24,6	19,1	-5,5
	Netttotal (flere ansatte – færre ansatte)	7,5	18,8	+11,3
	Utvalg	284	253	
Totalt	Flere ansatte	32,3	38,5	+6,2
	Like mange ansatte	45,1	44,7	-0,4
	Færre ansatte	21,8	16,0	-5,8
	Netttotal (flere ansatte – færre ansatte)	10,5	22,5	+12,0
	Utvalg	568	507	

Spørsmål 25: NÆRINGSLEDERE

Tror du bedriften om 12 måneder vil ha flere ansatte enn i dag, like mange eller færre ansatte?

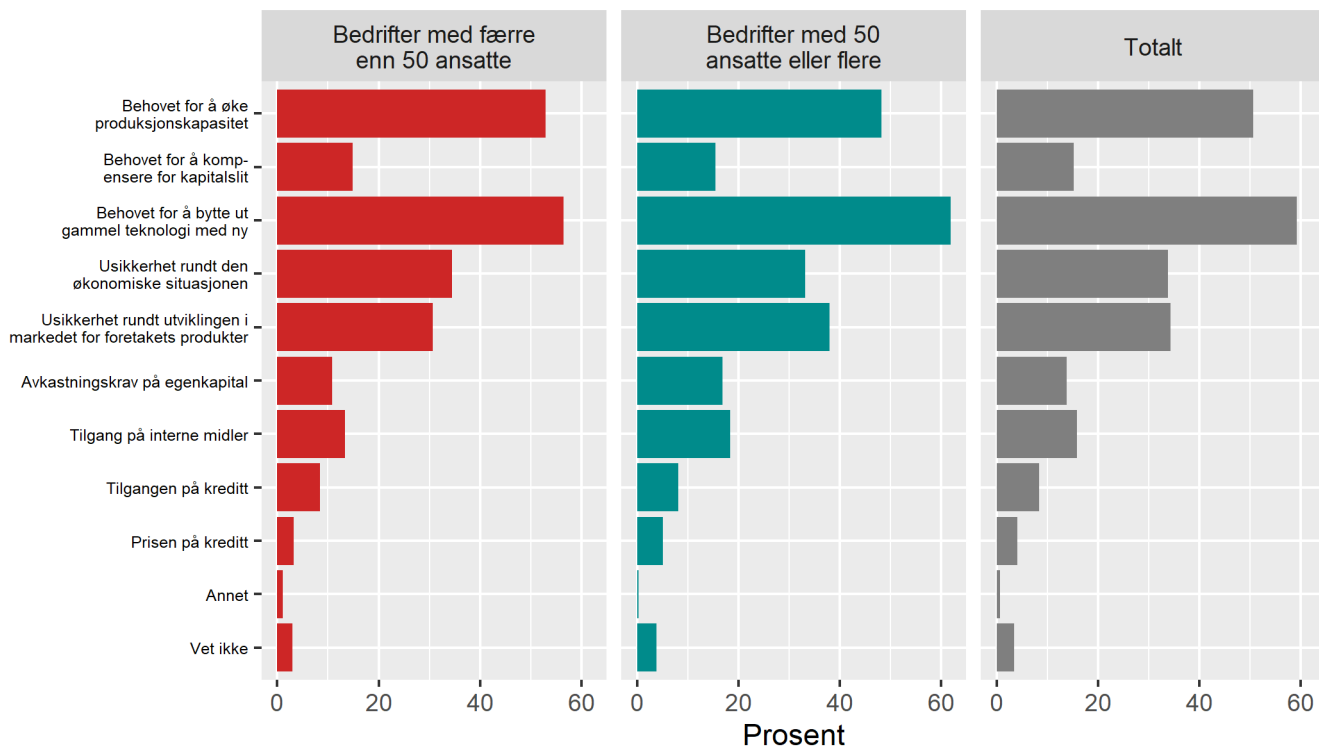

		3. kv. 2021	4. kv. 2021	Endring
Bedrifter med færre enn 50 ansatte	Flere ansatte	38,3	40,6	+2,3
	Like mange ansatte	44,1	50,1	+6,0
	Færre ansatte	16,3	9,3	-7,0
	Netttotal (flere ansatte – færre ansatte)	22,0	31,3	+9,3
	Utvalg	284	254	
Bedrifter med 50 ansatte eller flere	Flere ansatte	42,0	39,9	-2,1
	Like mange ansatte	40,1	44,4	+4,3
	Færre ansatte	16,4	13,1	-3,3
	Netttotal (flere ansatte – færre ansatte)	25,6	26,8	+1,2
	Utvalg	284	253	
Totalt	Flere ansatte	40,2	40,2	0,0
	Like mange ansatte	42,1	47,3	+5,2
	Færre ansatte	16,3	11,2	-5,1
	Netttotal (flere ansatte – færre ansatte)	23,9	29,0	+5,1
	Utvalg	568	507	

Spørsmål 36: NÆRINGSLEDERE

Hva er de 3 viktigste faktorene som påvirker bedriftens investeringsbeslutninger? Svar inntil tre faktorer

(Spørsmålet er nytt i 4. kvartal 2020)

		3. kv. 2021	4. kv. 2021	Endring
Bedrifter med færre enn 50 ansatte	Behovet for å øke produksjonskapasitet	51,0	52,9	1,9
	Behovet for å kompensere for kapitalslit	15,0	14,9	-0,1
	Behovet for å bytte ut gammel teknologi med ny	57,0	56,5	-0,5
	Usikkerhet rundt den økonomiske situasjonen	32,1	34,5	2,4
	Usikkerhet rundt utviklingen i markedet for foretakets produkter	36,5	30,7	-5,8
	Avkastningskrav på egenkapital	7,4	10,9	3,5
	Tilgang på interne midler	16,3	13,3	-3,0
	Tilgangen på kreditt	8,1	8,4	0,3
	Prisen på kreditt	4,9	3,2	-1,7
	Annet	1,9	1,1	-0,8
	Vet ikke	1,1	3,0	1,9
Bedrifter med 50 ansatte eller flere	Behovet for å øke produksjonskapasitet	50,6	48,1	-2,5
	Behovet for å kompensere for kapitalslit	14,2	15,4	1,2
	Behovet for å bytte ut gammel teknologi med ny	59,0	61,9	2,9
	Usikkerhet rundt den økonomiske situasjonen	33,3	33,2	-0,1
	Usikkerhet rundt utviklingen i markedet for foretakets produkter	36,7	37,9	1,2
	Avkastningskrav på egenkapital	17,7	16,9	-0,8
	Tilgang på interne midler	19,8	18,3	-1,5
	Tilgangen på kreditt	8,3	8,2	-0,1
	Prisen på kreditt	6,4	5,1	-1,3
	Annet	0,4	0,4	0,0
	Vet ikke	3,4	3,9	0,5
Totalt	Behovet for å øke produksjonskapasitet	50,8	50,5	-0,3
	Behovet for å kompensere for kapitalslit	14,6	15,2	0,6
	Behovet for å bytte ut gammel teknologi med ny	58,0	59,2	1,2
	Usikkerhet rundt den økonomiske situasjonen	32,7	33,8	1,1
	Usikkerhet rundt utviklingen i markedet for foretakets produkter	36,6	34,3	-2,3
	Avkastningskrav på egenkapital	12,6	13,9	1,3
	Tilgang på interne midler	18,0	15,8	-2,2
	Tilgangen på kreditt	8,2	8,3	0,1
	Prisen på kreditt	5,6	4,1	-1,5
	Annet	1,2	0,7	-0,5
	Vet ikke	2,3	3,4	1,1

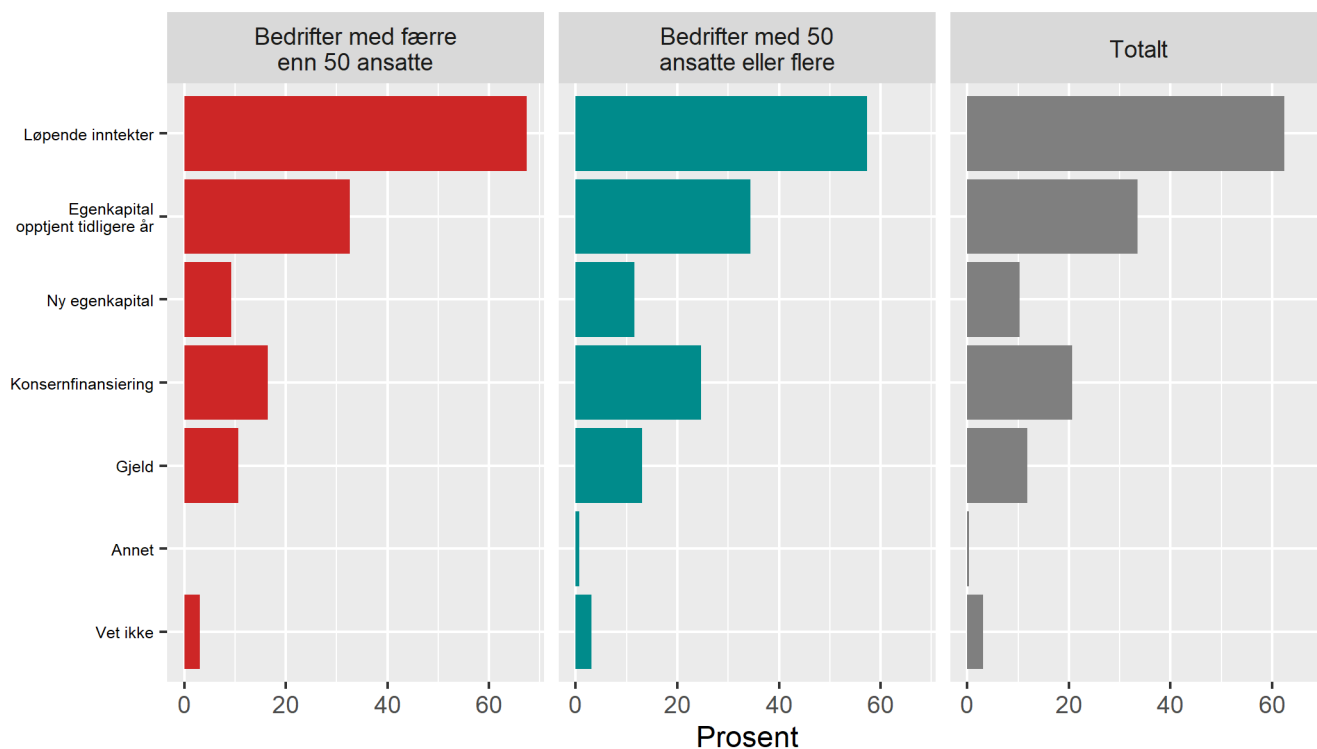

Spørsmål 37: NÆRINGSLEDERE

Over de siste 5 årene, hva har vært de viktigste kildene for finansiering for bedriftens investeringer?

Svar inntil to kilder

(Spørsmålet er nytt i 4. kvartal 2020)

		3. kv. 2021	4. kv. 2021	Endring
Bedrifter med færre enn 50 ansatte	Løpende inntekter	61,4	67,4	6.0
	Egenkapital opptjent tidligere år	36,3	32,6	-3.7
	Ny egenkapital	10,6	9,2	-1.4
	Konsernfinansiering	15,8	16,5	0.7
	Gjeld	16,4	10,7	-5.7
	Annet	0,0	0,0	0.0
	Vet ikke	2,1	3,1	1.0
Bedrifter med 50 ansatte eller flere	Løpende inntekter	57,8	57,3	-0.5
	Egenkapital opptjent tidligere år	31,5	34,3	2.8
	Ny egenkapital	11,1	11,5	0.4
	Konsernfinansiering	21,8	24,7	2.9
	Gjeld	16,1	13,0	-3.1
	Annet	2,3	0,7	-1.6
	Vet ikke	4,7	3,1	-1.6
Totalt	Løpende inntekter	59,6	62,4	2.8
	Egenkapital opptjent tidligere år	33,8	33,5	-0.3
	Ny egenkapital	10,8	10,4	-0.4
	Konsernfinansiering	18,8	20,6	1.8
	Gjeld	16,3	11,8	-4.5
	Annet	1,1	0,3	-0.8
	Vet ikke	3,4	3,1	-0.3

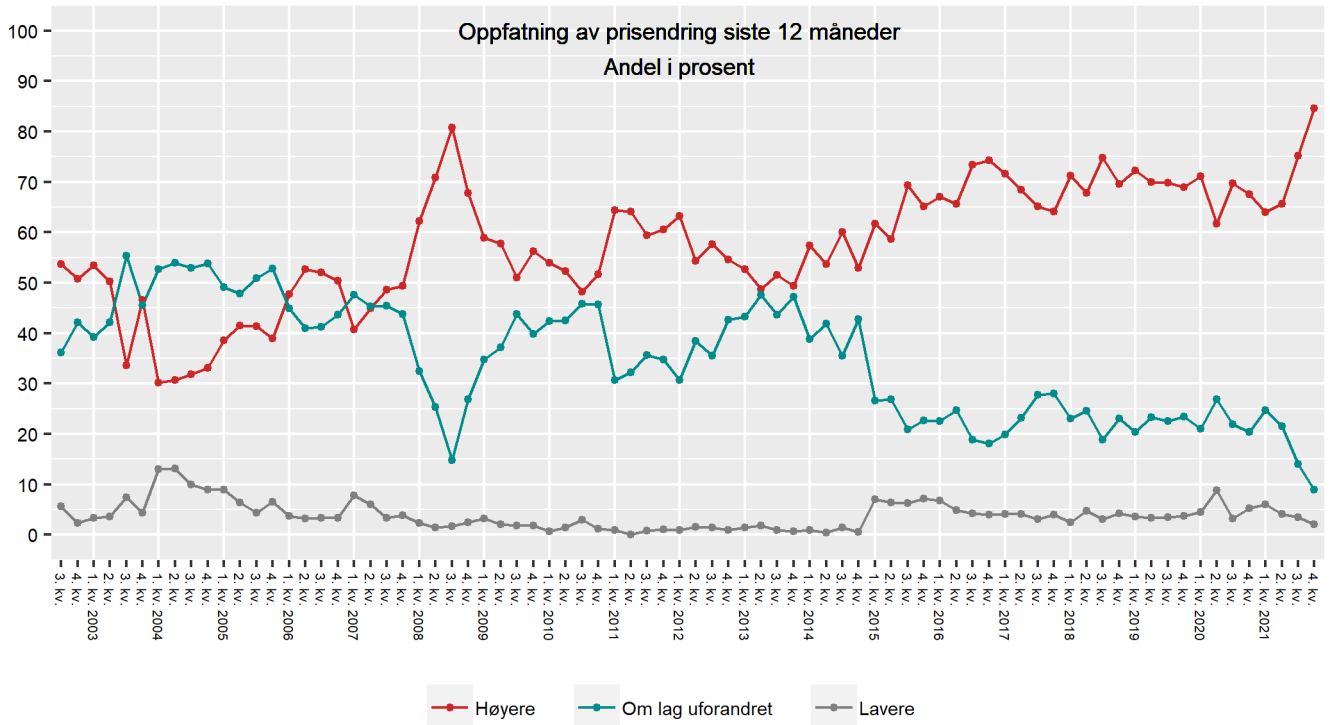
RESULTATER

HUSHOLDNINGENE

Spørsmål 26: HUSHOLDNINGENE

Sammenliknet med for 12 måneder siden, tror du prisene på varer og tjenester, målt ved konsumprisindeksen, er høyere, om lag uforandret eller lavere nå?
 (Spørsmålet ble marginalt endret fra og med 1. kvartal 2015 – se teknisk kommentar)^B

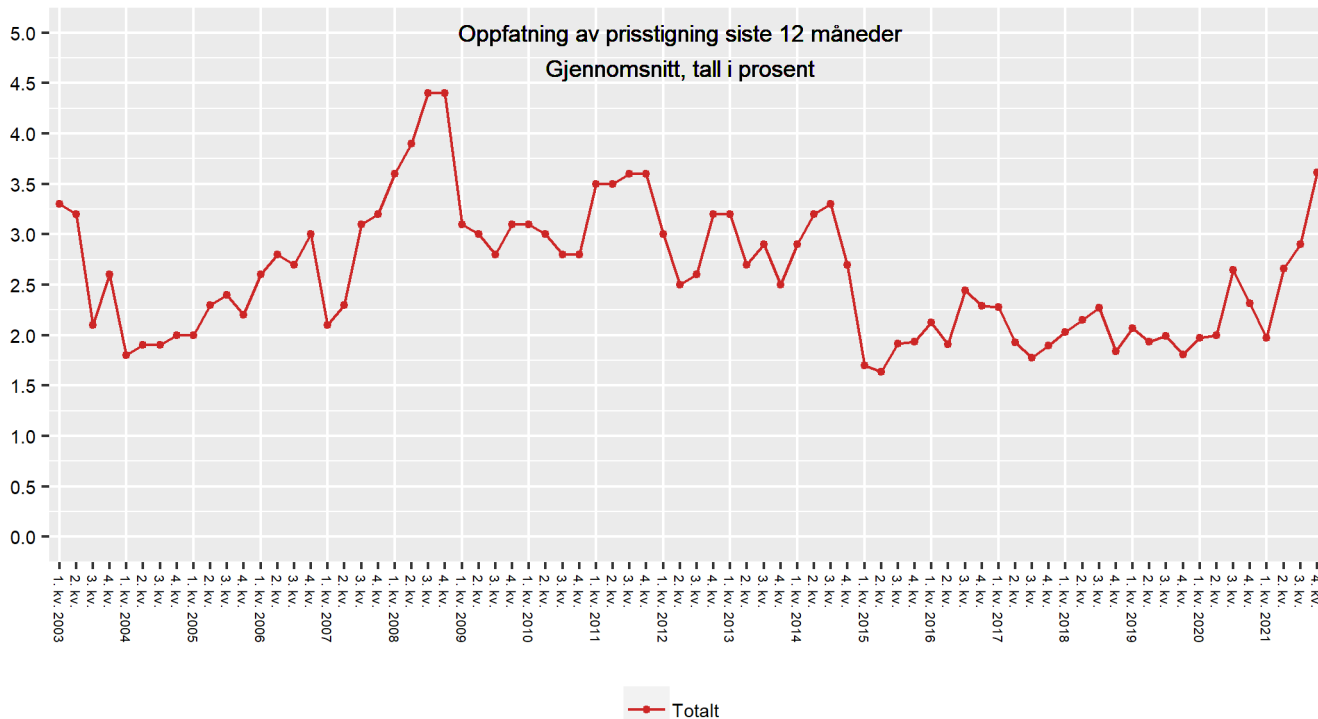

		3. kv. 2021	4. kv. 2021	Endring
Husholdningene	Høyere	75,1	84,6	+9,5
	Om lag uforandret	14,0	8,9	-5,1
	Lavere	3,5	2,1	-1,4
	Utvalg	1006	1003	

Spørsmål 27: HUSHOLDNINGENE

Omtrent hvor mye høyere/lavere, målt i prosent?

(Spørsmålet ble marginalt endret fra og med 1. kvartal 2015 – se teknisk kommentar)⁹

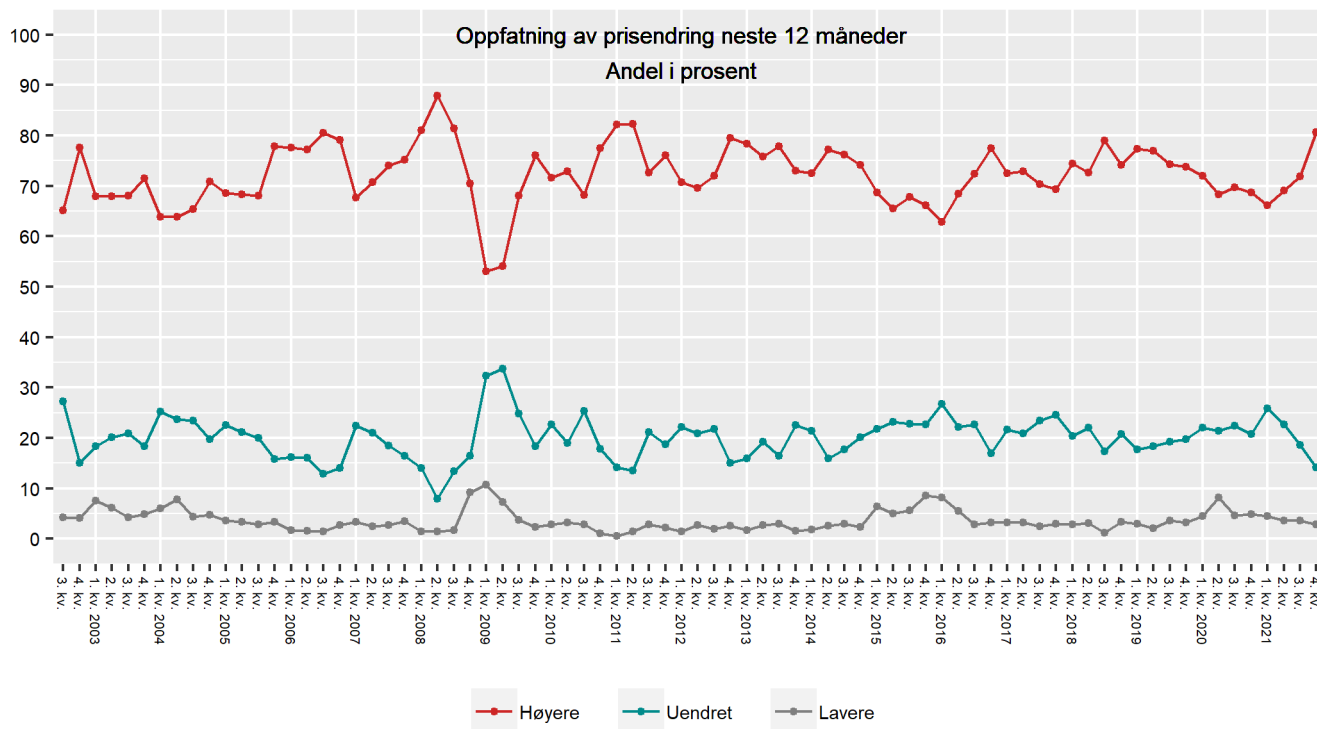
		3. kv. 2021	4. kv. 2021	Endring
Husholdningene	Gjennomsnittlig verdi	2,9	3,6	+0,7
	Vektet median	2,0	3,0	
	Uvektet median	2,0	3,0	
	Laveste verdi	-10,0	-6,7	
	Høyeste verdi	11,0	11,0	
	Utvalg	694	673*	

*n=1003. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=241, ekstremverdier n=89.

NB: Det er gjennomført en endring i snittberegningen for historiske tall i perioden 2015-2017, Resultat fremvist i grafen ovenfor er sammenlignbare med tidligere resultat, Resultat for perioden 2015-2017 er endret for å inkludere de som svarer 'omtrent uforandret' på spørsmål 25 med verdien '0' i snitt-beregningen, Se teknisk kommentar på side 50 for husholdninger for ytterlig beskrivelse.

Spørsmål 28: HUSHOLDNINGENE

Tror du at prisene på varer og tjenester, målt ved konsumprisindeksen (KPI), i løpet av de neste 12 månedene vil være høyere, uendret eller lavere enn i dag?
 (Spørsmålet ble marginalt endret fra og med 1. kvartal 2015 – se teknisk kommentar)¹⁰

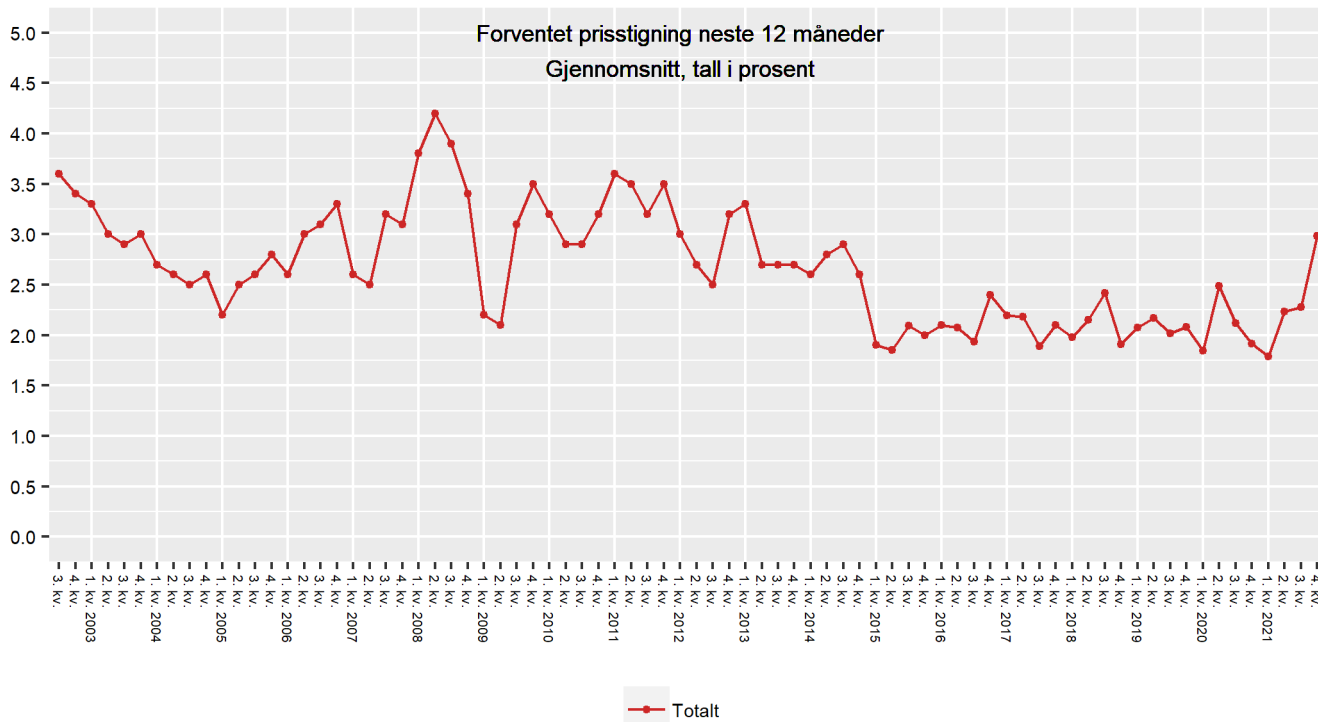

		3. kv. 2021	4. kv. 2021	Endring
Husholdningene	Høyere	71,9	80,6	+8,7
	Uendret	18,7	14,1	-4,6
	Lavere	3,6	2,8	-0,8
	Utvalg	1006	1003	

Spørsmål 29: HUSHOLDNINGENE

Omtrent hvor mye høyere/lavere, målt i prosent?

(Spørsmålet ble marginalt endret fra og med 1. kvartal 2015 – se teknisk kommentar)¹¹

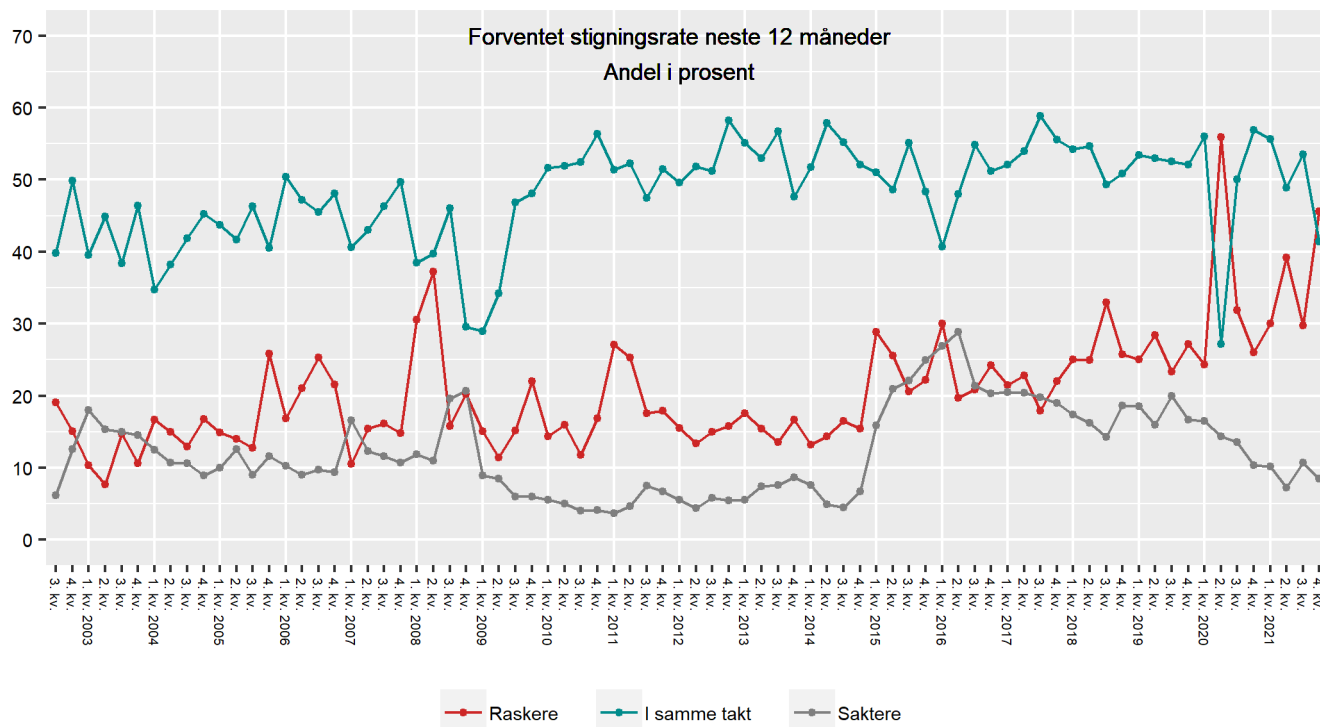
		3. kv. 2021	4. kv. 2021	Endring
Husholdningene	Gjennomsnittlig verdi	2,3	3,0	+0,7
	Vektet median	2,0	2,5	
	Uvektet median	2,0	3,0	
	Laveste verdi	-10,0	-10,0	
	Høyeste verdi	11,0	10,0	
	Utvalg	725	731*	

*n=1003. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=206, ekstremverdier n=66.

NB: Det er gjennomført en endring i snittberegningen for historiske tall i perioden 2015-2017, Resultat fremvist i grafen ovenfor er sammenlignbare med tidligere resultat, Resultat for perioden 2015-2017 er endret for å inkludere de som svarer 'uendret' på spørsmål 27 med verdien '0' i snitt-beregningen, Se teknisk kommentar på side 51 for husholdninger for ytterlig beskrivelse,

Spørsmål 30: HUSHOLDNINGENE

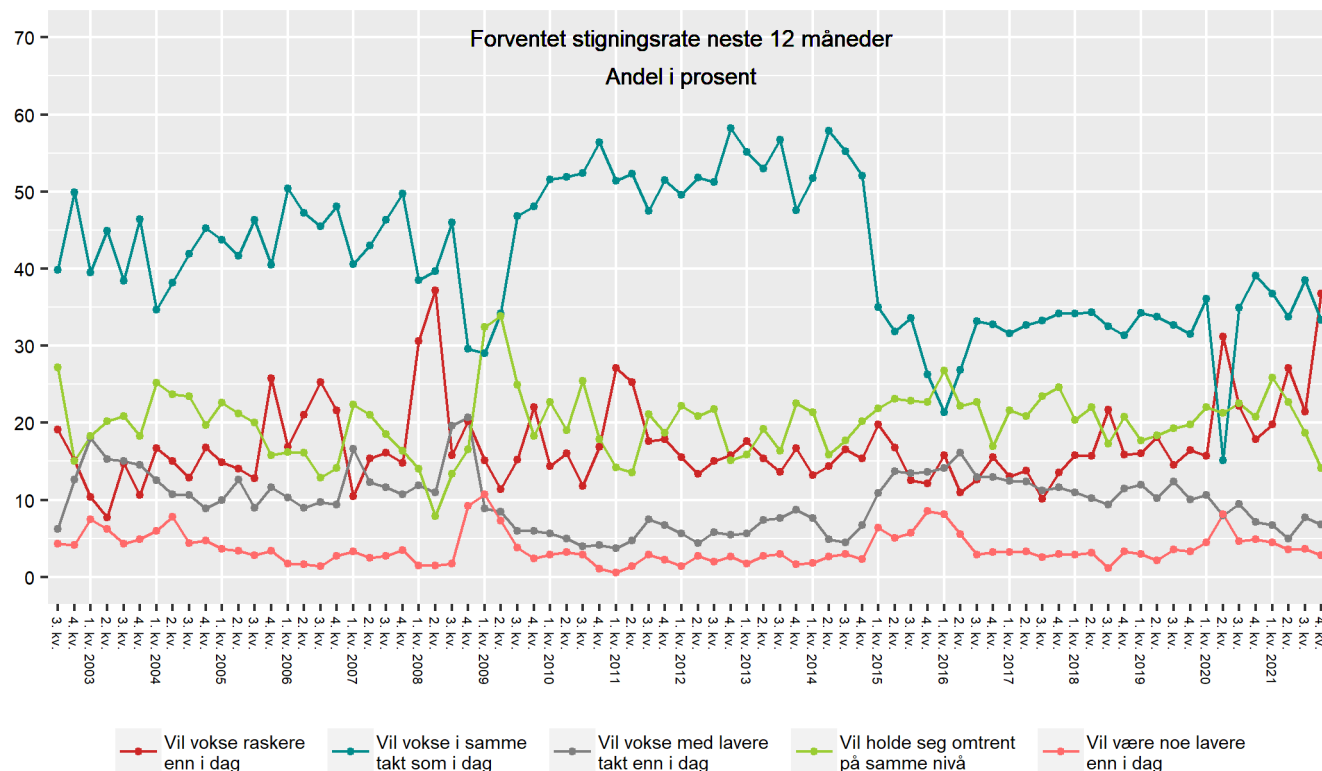
Vil prisene vokse raskere, saktere eller i samme takt som i dag? (Hvis svart høyere på spørsmål 28) (Spørsmålet ble marginalt endret fra og med 1. kvartal 2015 – se teknisk kommentar)¹²

		3. kv. 2021	4. kv. 2021	Endring
Husholdningene	Raskere	29,8	45,6	+15,8
	I samme takt	53,5	41,4	-12,1
	Saktere	10,7	8,5	-2,2
	Utvalg	723	808	

Spørsmål 31: HUSHOLDNINGENE

Grafen under illustrerer husholdningenes forventninger til prisendringer i løpet av de neste 12 månedene. Grafikken er konstruert fra en kombinasjon av svarene på spørsmål 28 og 30.

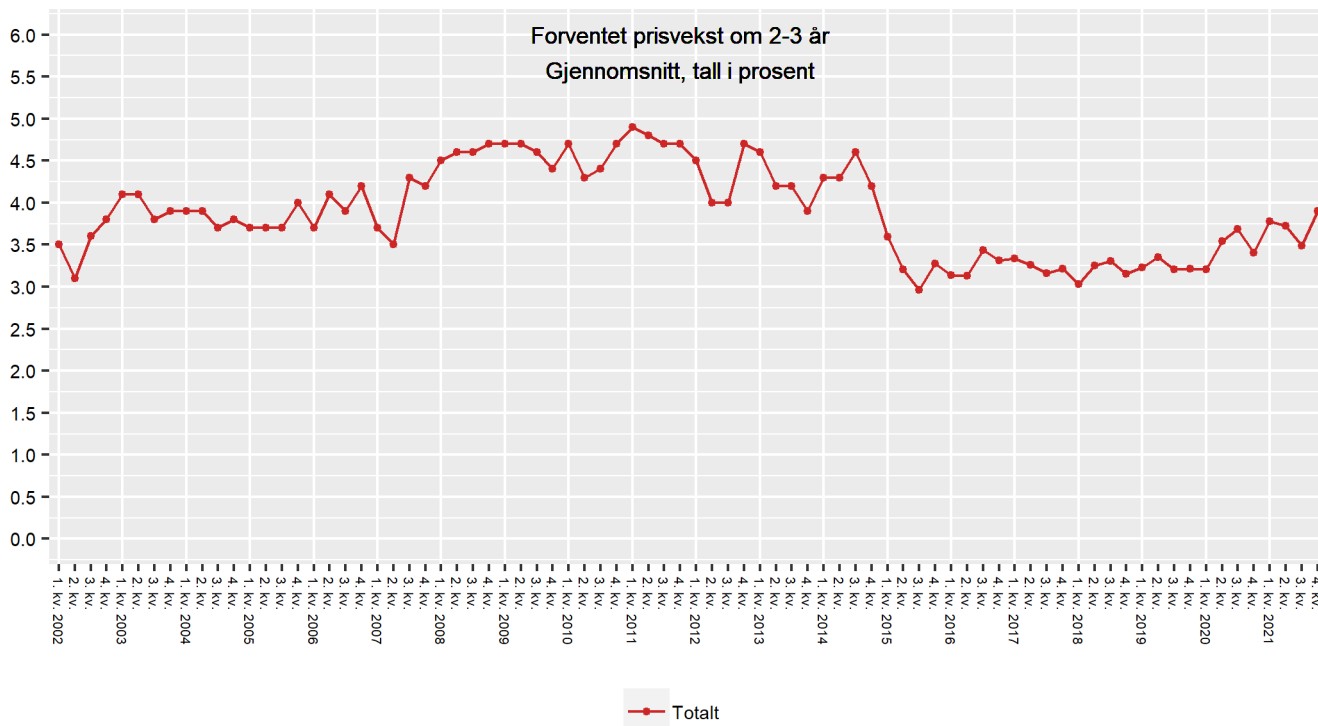
		3. kv. 2021	4. kv. 2021	Endring
Husholdningene	Vil vokse raskere enn i dag	21,4	36,7	+15,3
	Vil vokse i samme takt som i dag	38,5	33,3	-5,2
	Vil vokse med lavere takt enn i dag	7,7	6,8	-0,9
	Vil holde seg omtrent på samme nivå	18,7	14,1	-4,6
	Vil være noe lavere enn i dag	3,6	2,8	-0,8
	Utvalg	1006	1003	

Spørsmål 32: HUSHOLDNINGENE

Hvor mye tror du prisene på varer og tjenester, målt ved konsumprisindeksen (KPI), vil stige per år om 2-3 år, målt i prosent?

(Spørsmålet ble marginalt endret fra og med 1. kvartal 2015 – se teknisk kommentar)¹³

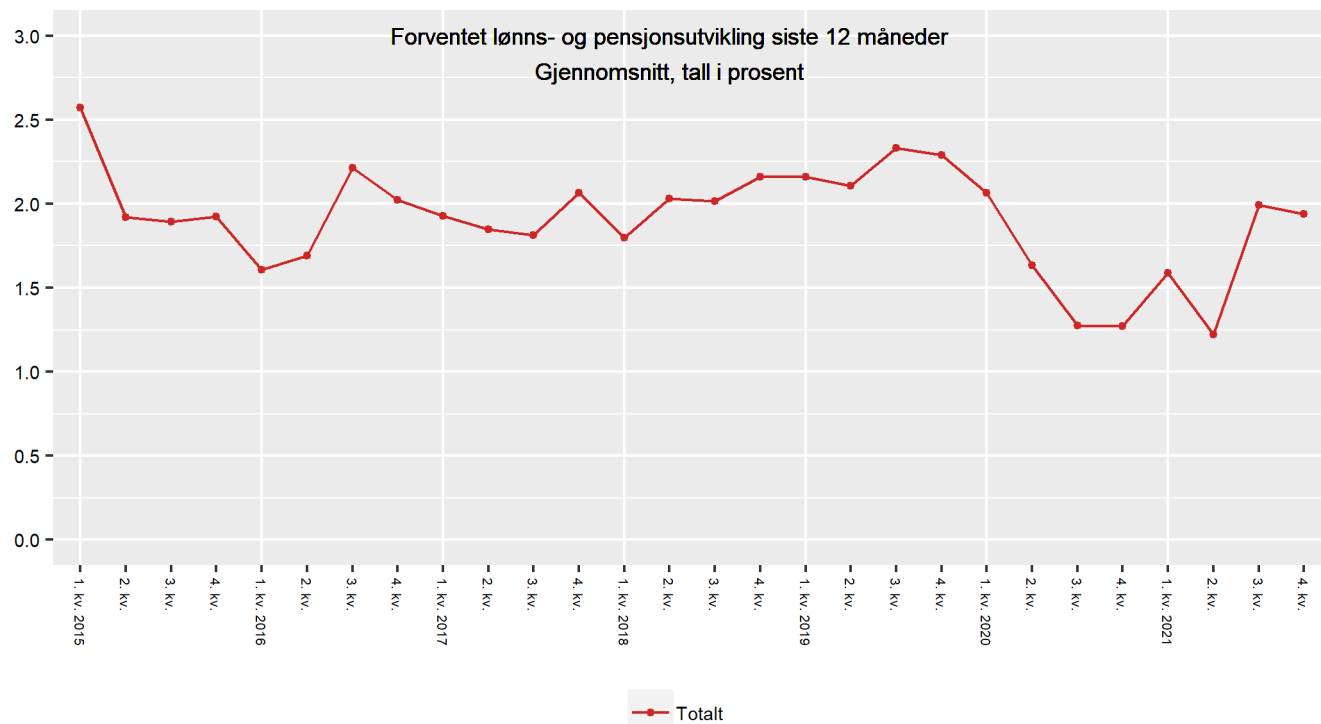

		3. kv. 2021	4. kv. 2021	Endring
Husholdningene	Gjennomsnittlig verdi	3,5	3,9	+0,4
	Vektet median	3,0	3,0	
	Uvektet median	3,0	3,0	
	Laveste verdi	-10,0	-5,0	
	Høyeste verdi	10,0	11,0	
	Utvalg	674	665*	

*n=1003. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=270, ekstremverdier n=68.

Spørsmål 33: HUSHOLDNINGENE

Sammenliknet med for 12 måneder siden, hvor mange prosent tror du din lønn eller pensjon har endret seg?

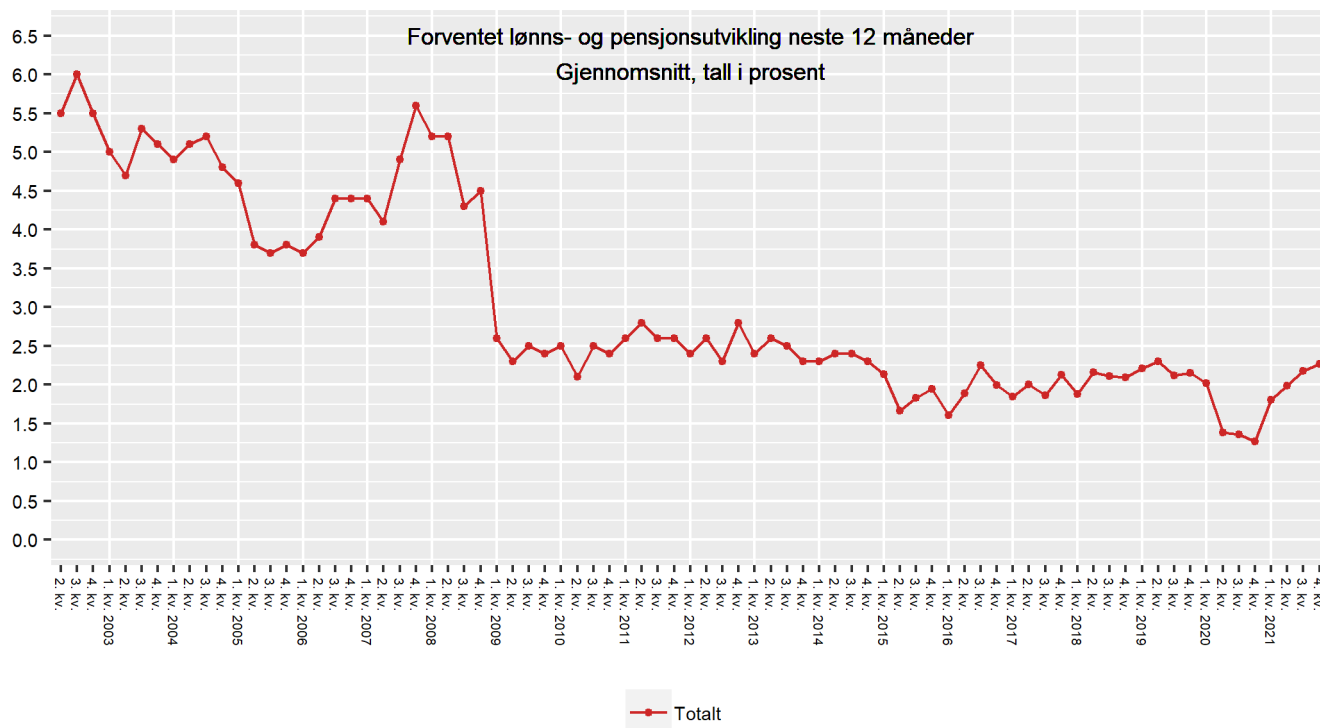

		3. kv. 2021	4. kv. 2021	Endring
Husholdningene	Gjennomsnittlig verdi	2,0	1,9	-0,1
	Vektet median	2,0	2,0	
	Uvektet median	2,0	2,0	
	Laveste verdi	-10,0	-10,0	
	Høyeste verdi	10,0	10,0	
	Utvalg	754	757*	

*n=1003. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=178, ekstremverdier n=68.

Spørsmål 34: HUSHOLDNINGENE

Omtrent hvor mange prosent tror du din lønn eller pensjon vil endres de neste 12 månedene?

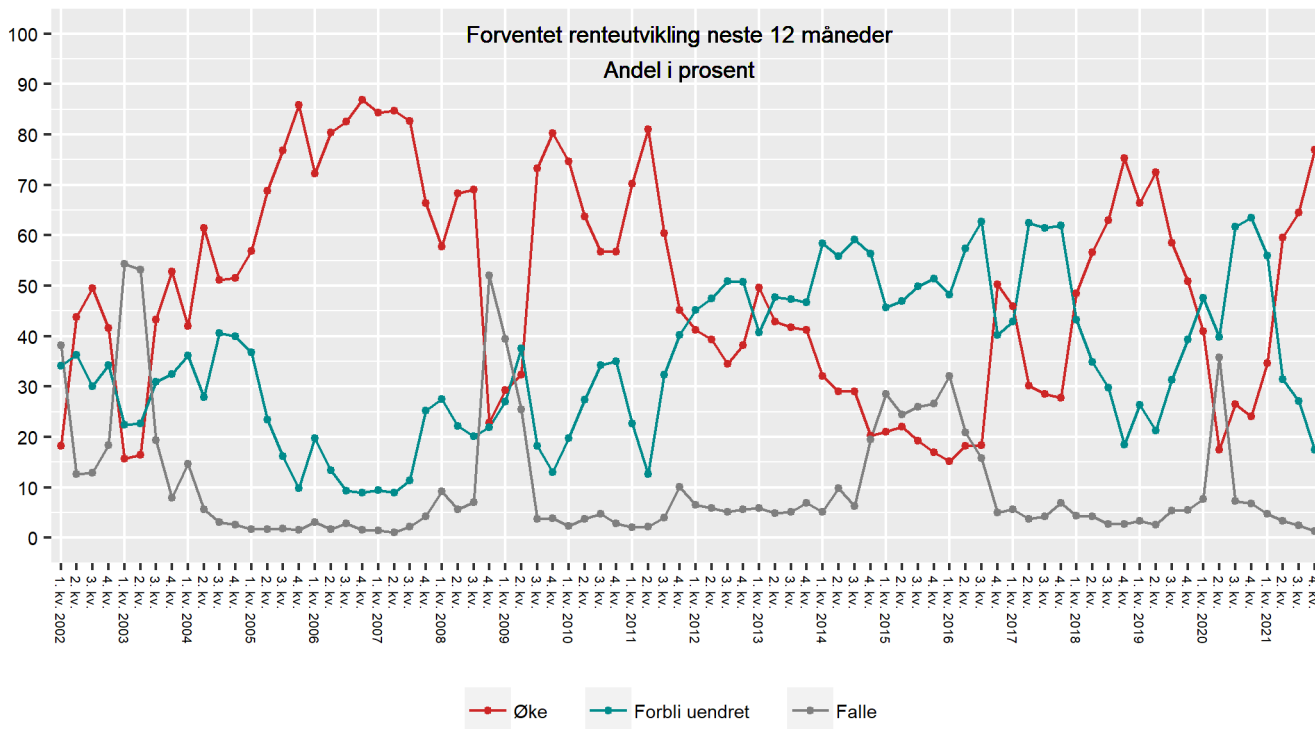

		3. kv. 2021	4. kv. 2021	Endring
Husholdningene	Gjennomsnittlig verdi	2,2	2,3	+0,1
	Vektet median	2,0	2,0	
	Uvektet median	2,0	2,0	
	Laveste verdi	-10,0	-10,0	
	Høyeste verdi	10,0	10,0	
	Utvalg	805	802*	

*n=1003. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=155, ekstremverdier n=46.

Spørsmål 35: HUSHOLDNINGENE

Tror du nivået på innskudds- og lånerenter vil øke, forbli uendret eller falle de neste 12 månedene?

		3. kv. 2021	4. kv. 2021	Endring
Husholdningene	Øke	64,5	77,0	+12,5
	Forbli uendret	27,1	17,5	-9,6
	Falle	2,5	1,3	-1,2
	Utvalg	1006	1003	

Tekniske kommentarer – Økonomene og partene i arbeidslivet

UTVALG OG UTVALGSMETODE	Utvalget består av eksperter i finansnæringen, akademia og partene i arbeidslivet, vervet av Ipsos via e-post, samt fra respondentlister fra tidligere gjennomførte undersøkelser. Listene er korrigert for respondenter som ikke lenger er relevante, eller som ikke lenger ønsker å delta
ANTALL INTERVJU	I denne undersøkelsen er det gjennomført totalt 80 intervju blant økonomer innenfor akademia og finansnæringen, samt representanter for partene i sentrale arbeidslivsorganisasjoner. Det er gjennomført 45 intervju med økonomer og 35 med representanter fra partene i arbeidslivet.
VEKTING	Resultatene i denne undersøkelsen er ikke vektet.
DATAINNSAMLINGSMETODE	Feltarbeidet er gjennomført på web. Respondentene er invitert til å delta ved utsendelse av e-post.
DATAINNSAMLINGSPERIODE	Feltarbeidet er gjennomført i tidsrommet 25. oktober til 5. november 2021.
GJENNOMSNIITT OG MEDIAN	Respondenter som har besvart spørsmål med «Vet ikke» er ikke tatt med i beregning av gjennomsnittsverdier og/eller median.
EKSTREMOBSERVASJONER	Ekstremobservasjoner over 8 prosent (absoluttverdi) er her holdt utenfor i presentasjonen av gjennomsnittstallene for pris- og lønnsutviklingen.
FEILMARGINER	Resultatene må tolkes innenfor feilmarginer på +/- 6,2 – 14,1 prosentpoeng for hovedfrekvensene. Feilmarginer for undergrupper og eventuelle krysstabuleringer er større.

Endringer i spørreskjemaet (2015–2020)

¹ Frem til 1. kvartal 2020 har spørsmålene 1-3 og 9-11 hatt følgende oppfølgingsspørsmål: «Hvor sannsynlig tror du det er at den generelle prisstigningen på varer og tjenester om (12 måneder / 2 år / 5 år), målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI), ligger innenfor følgende seks intervaller (svarene dine skal summere seg til 100%): Høyere enn 4 %, Fra og med 3 % til og med 4 %, Fra og med 2,5 % til og med 3 %, Fra og med 2 % til og med 2,5 %, Fra og med 1 % til og med 2 %, Lavere enn 1 %». Resultatene fra oppfølgingsspørsmålet har ikke vært publisert i rapporten. Oppfølgingsspørsmålet er fjernet fra og med 1. kvartal 2020.

Tekniske kommentarer – Næringslivslederne

UTVALG OG UTVALGSMETODE	Utvalget består av et representativt utvalg av daglig ledere, økonomiansvarlige og innkjøpssjefer i norske bedrifter med 20 ansatte eller flere. Utvalget av ledere kommer fra prerekruttert panel. Intervjuene er utelukkende gjennomført via web.
ANTALL INTERVJU	Det er gjennomført totalt 507 (vektet) intervju blant næringslivslederne, hvorav 254 (vektet) er fra bedrifter med 50 ansatte eller flere, og 253 (vektet) er fra bedrifter med færre enn 50 ansatte.
VEKTING	Resultatene i denne undersøkelsen er vektet basert på følgende variabler: geografi (landsdel), sektor (bransje) og antall ansatte i bedriften. Vektet base er presentert i rapporten.
DATAINNSAMLINGSMETODE	Feltarbeidet er gjennomført på web. Respondentene er invitert til å delta ved utsendelse av e-post.
DATAINNSAMLINGSPERIODE	Feltarbeidet er gjennomført i tidsrommet 25. oktober til 5. november 2021.
GJENNOMSNITT OG MEDIAN	Respondenter som har besvart spørsmål med «Vet ikke» er ikke tatt med i beregning av gjennomsnittsverdier og/eller median.
EKSTREMOBSERVASJONER	Ekstremobservasjoner over 11 prosent (absoluttverdi) er her holdt utenfor i presentasjonen av gjennomsnittstallene for pris- og lønnsutviklingen.
FEILMARGINER	Resultatene må tolkes innenfor feilmarginer på +/- 1,9 – 4,5 prosentpoeng for hovedfrekvensene. Feilmarginer for undergrupper og eventuelle krysstabuleringer er større.

Endringer i spørreskjemaet (2015–2020)

² Spørsmål 15 ble introdusert 3. kvartal 2020. Alle påfølgende spørsmålsnummer er justert mellom kvartalene.

³ Spørsmål 17 endret fra «Hva tror du prisstigningen er om 2 år?» til «Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 2 år, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI)?» (Endret, 1. kvartal 2015)

⁴ Spørsmål 22 endret fra «Har lønnsomheten i din bedrift blitt bedre, blitt svekket eller vært uendret de siste 12 månedene?» til «Har lønnsomheten i din bedrift, målt ved driftsmargin (EBITDA), blitt bedre, vært uendret eller blitt svekket de siste 12 månedene?» (Endret, 1. kvartal 2015)

⁵ Spørsmål 23 endret fra «Tror du lønnsomheten i din bedrift vil bli bedre, bli svekket eller holde seg uendret de neste 12 månedene?» til «Tror du lønnsomheten i din bedrift, målt ved driftsmargin (EBITDA), vil bli bedre, holde seg uendret eller vil bli svekket de neste 12 måneder?» (Endret, 1. kvartal 2015)

⁶ Spørsmål 24 endret fra «Sammenlignet med ett år tidligere, har bedriften i dag flere ansatte, færre ansatte eller like mange ansatte?» til «Sammenlignet med 12 måneder tidligere, har bedriften i dag flere ansatte, like mange ansatte eller færre ansatte?» (Endret, 1. kvartal 2015)

⁷ Frem til 1. kvartal 2020 har spørsmålene 16 og 17 hatt følgende oppfølgingsspørsmål: «Hvor sannsynlig tror du det er at den generelle prisstigningen på varer og tjenester om (12 måneder / 2 år), målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI), ligger innenfor følgende seks intervaller (svarene dine skal summere seg til 100 %): Høyere enn 4 %, Fra og med 3 % til og med 4 %, Fra og med 2,5 % til og med 3 %, Fra og med 2 % til og med 2,5 %, Fra og med 1 % til og med 2 %, Lavere enn 1 %.» Resultatene fra oppfølgingsspørsmålet har ikke vært publisert i rapporten. Oppfølgingsspørsmålet er fjernet fra og med 1. kvartal 2020.

⁸ Spørsmål 36 og 37 introdusert i 4. kvartal 2020. Med tanke på dataprosessering har disse blitt lagt til som spørsmål 36 og 37 og følger derfor ikke spørsmålsnummereringen der de er lagt inn.

Tekniske kommentarer – Husholdningene

UTVALG OG UTVALGSMETODE	Undersøkelsen er gjennomført med et representativt utvalg av privatpersoner over 15 år, trukket tilfeldig i befolkningen i Norge. Intervju gjennomført på fasttelefon utgjør 2 prosent, og intervju gjennomført på mobiltelefon utgjør 98 prosent.
ANTALL INTERVJU	Det er gjennomført totalt 1003 intervju (vektet) blant norske husholdninger.
VEKTING	Resultatene i denne undersøkelsen er vektet basert på følgende variabler: geografi (landsdel), alder og kjønn. Vektet base er presentert i rapporten.
DATAINNSAMLINGSMETODE	Feltarbeidet er gjennomført ved telefonintervju i Ipsos' CATI-senter.
DATAINNSAMLINGSPERIODE	Feltarbeidet er gjennomført i tidsrommet 1. til 5. november 2021.
GJENNOMSNIITT OG MEDIAN	Respondenter som har besvart spørsmål med «Vet ikke» er ikke tatt med i beregning av gjennomsnittsverdier og/eller median.
EKSTREMOBSERVASJONER	Ekstremobservasjoner over 11 prosent (absoluttverdi) er her holdt utenfor i presentasjonen av gjennomsnittstallene for pris- og lønnsutviklingen.
FEILMARGINER	Resultatene må tolkes innenfor feilmarginer på +/- 1,4 – 3,2 prosentpoeng for hovedfrekvensene. Feilmarginer for undergrupper og eventuelle krysstabuleringer er større.

Endringer i spørreskjemaet (2015–2021)

⁸ Spørsmål 26 endret fra «Sammenliknet med for 12 måneder siden, synes du prisene på varer og tjenester er mye høyere, en del høyere, litt høyere, om lag uforandret eller lavere?» til «Sammenliknet med for 12 måneder siden, tror du prisene på varer og tjenester, målt ved konsumprisindeksen, er høyere, om lag uforandret eller lavere enn nå?» (Endret, 1. kvartal 2015)

⁹ Spørsmål 27 endret fra «Omtrent hvor mye tror du prisene har endret seg målt i prosent?» til «Omtrent hvor mye høyere/lavere, målt i prosent?». Spørsmål 26 er stilt de som oppgir at de tror prisene på varer og tjenester, målt ved konsumprisindeksen, er høyere, om lag uforandret eller lavere nå på spørsmål 26. (Endret, 1. kvartal 2015)

¹⁰ Spørsmål 28 endret fra «Tror du at prisene i løpet av de neste 12 månedene vil være høyere, uendret eller lavere enn i dag?» til «Tror du at prisene på varer og tjenester, målt ved konsumprisindeksen, i løpet av de neste 12 månedene vil være høyere, uendret eller lavere enn i dag?» (Endret, 1. kvartal 2015)

¹¹ Spørsmål 29 endret fra «Hvor mange prosent tror du prisene kommer til å stige de nærmeste 12 månedene?» til «Omtrent hvor mye høyere/lavere, målt i prosent?», Spørsmål 29 er stilt de som oppgir at de tror prisene på varer og tjenester, målt ved konsumprisindeksen, i løpet av de neste 12 månedene vil være høyere, uendret eller lavere enn i dag på spørsmål 28. (Endret, 1. kvartal 2015)

¹² Spørsmål 30 endret fra «Hvis høyere: Vil prisene vokse raskere, saktere eller i samme takt som i dag?» til «Vil prisene stige raskere, i samme takt som i dag eller saktere (Hvis svart høyere på spørsmål 28)?» (Endret, 1. kvartal 2015)

¹³ Spørsmål 32 endret fra «Hva tror du den generelle prisveksten blir om 2-3 år, målt i prosent?» til «Hvor mye tror du prisene på varer og tjenester, målt ved konsumprisindeksen, vil stige årlig om 2-3 år, målt i prosent?» (Endret, 1. kvartal 2015)

¹⁴ Frem til 1. kvartal 2020 har spørsmålene 26, 28 og 32 hatt følgende oppfølgingsspørsmål: «Du svarte at prisene (har økt med X %/ har falt omtrent X %/ er om lag uforandret) (tekst fra spørsmål 26, 28 og 32). På en skala fra 1 til 4, hvor 1 er veldig usikker og 4 er veldig sikker, hvor sikker føler du deg på at du vil få rett?». Resultatene fra oppfølgingsspørsmålet har ikke vært publisert i rapporten. Oppfølgingsspørsmålet er fjernet fra og med 1. kvartal 2020.

¹⁶ Nye spørsmål lagt til i 2. kvartal 2021, og presentert i spørsmål 38, 39 og 40. Disse er i etterkant fjernet igjen.

Tekniske kommentarer – Husholdningene

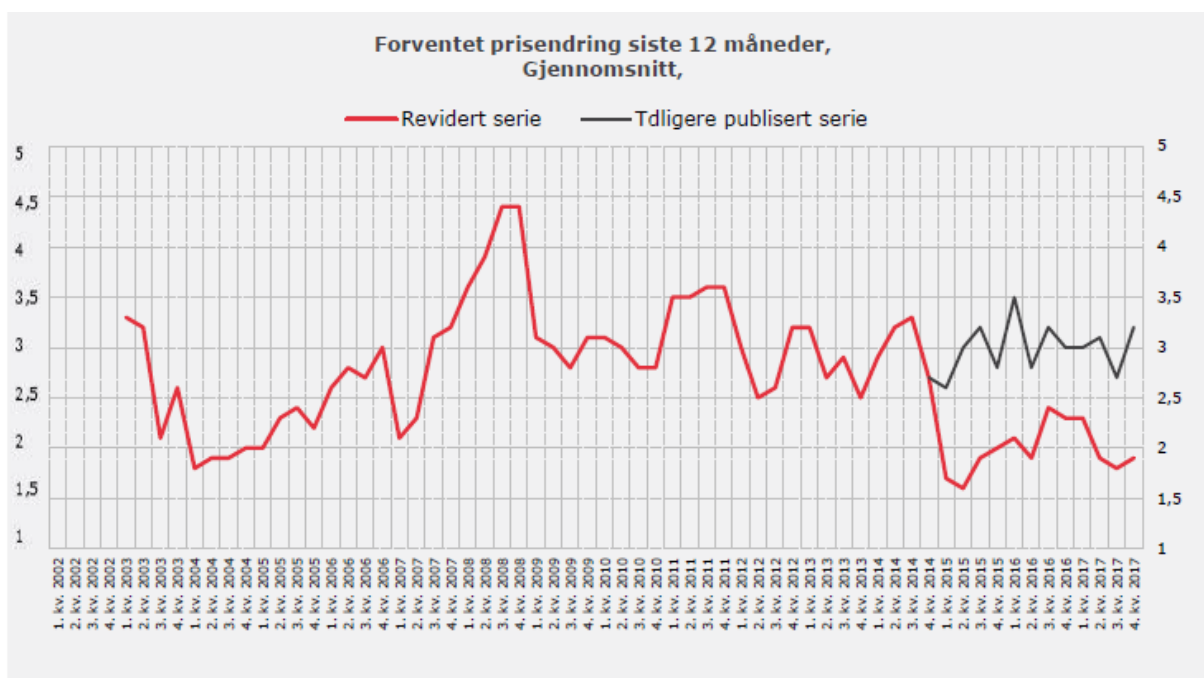
Spørsmål 27: Omtrent hvor mye høyere/lavere, målt i prosent?

(Sammenligning av forskjeller i publiserte gjennomsnitt for spørsmål 26 i perioden 2015-2017)

Det er gjennomført en endring i snittberegningen for historiske tall i perioden 2015-2017; tallene fremvist i grafen under som «Revidert serie» er sammenlignbare med resultatene som er publisert for perioden før 2015.

Resultater publisert i perioden 2015-2017 som «Revidert serie» inkluderer de som svarer «Omtrent uforandret» på spørsmål 26 som '0' i snittberegningen for spørsmål 26.

Resultater publisert i perioden 2015-2017 som «Tidligere publisert serie» inkluderte ikke de som svarer «omtrent uforandret» på spørsmål 26 som '0' i snittberegningen for spørsmål 27.

Tekniske kommentarer – Husholdningene

Spørsmål 29: Omtrent hvor mye høyere/lavere, målt i prosent?

(Sammenligning av forskjeller i publiserte gjennomsnitt for spørsmål 28 i perioden 2015-2017)

Det er gjennomført en endring i snittberegningen for historiske tall i perioden 2015-2017; tallene fremvist i grafen under som «Revidert serie» er sammenlignbare med resultatene som er publisert for perioden før 2015.

Resultater publisert i perioden 2015-2017 som «Revidert serie» inkluderer de som svarer «uendret» på spørsmål 28 som '0' i snittberegningen for spørsmål 29.

Resultater publisert i perioden 2015-2017 som «Tidligere publisert serie» inkluderte ikke de som svarer «uendret» på spørsmål 28 som '0' i snittberegningen for spørsmål 29.

